

sja

La revista de la
gent de Sant Joan
de les Abadesses

Núm. 13
Juliol 2017

Preu: 2 euros



Premi a la millor fotografia de *Flora i Fauna* del primer Ral·li Fotogràfic
organitzat pel Grup Fotogràfic Abadesses. Autor: Miquel Planells

Si comparem la fotografia actual amb la d'Eudald Esteve de l'any 1955, podem observar que el carrer de l'alcalde Pere Rovira ha canviat molt la seva fesomia. Tots els edificis d'aquest tram del carrer són nous, i mirant només la imatge de 1955 costaria de reconèixer el carrer, si no fos que a la dreta treu el cap l'edifici de l'Escola Mestre Andreu, bastit a finals dels anys vint del segle passat.

Aquest carrer fou un dels primers oberts del primer eixample de la vila. Abans de l'any 1916 només ocupava el tram més proper a la carretera. A finals d'aquell any s'urbanitzà i s'obrí la resta del carrer fins a la plaça Torras i Bages. S'hi plantaren dues fileres d'arbres que anys més tard es retiraren. Duia el nom de carrer d'Olot, però amb els canvis del nomenclàtor de 1921 passà a anomenar-se Pere Rovira, honorant un jurista santjoaní que regí la vila de Sant Joan de 1350 a 1365. Avui dia continua essent una de les artèries principals de Sant Joan, amb molta vitalitat comercial.



Eudald Esteve (Fons L'Abans)



Les sorpreses de la història

Sant Joan de les Abadesses és una vila rica en estudis sobre la seva història. Des de mitjan segle XIX, quan Pau Parassols i Pi publica “San Juan de las Abadesas y su mayor gloria, el Santísimo Misterio”, la bibliografia publicada és notable i abundosa. Els monogràfics que es publiquen cada any per la Festa Major, a més, han estimulat la recerca sobre nous aspectes del passat comú. Pot fer la sensació, fins i tot, que ho coneixem gairebé tot, que pocs detalls se’ns escapen.

Els recents descobriments sobre la ubicació de la casa natal del compositor Jaume Nunó, però, ens porten a pensar que la història sempre pot reservar-nos sorpreses. La comprovació de noves informacions ha portat a Marcel Miquel, col·laborador habitual de la revista SJA, a concloure que l'autor de l'himne de Mèxic no va néixer al Palmàs, com fins ara es creia, sinó en una casa del carrer Comamala. El reportatge que publiquem en aquest número ho explica detalladament. Un cúmul de circumstàncies havien portat a una identificació errònia, que la investigació s'ha encarregat de desmentir. Res no invalida que la casa del Palmàs, la restauració de la qual va acabar l'any 2010 després d'un llarg procés, hagi estat recuperada i rehabilitada. És un patrimoni de la vila, té un ús social que la justifica plenament, i en el seu interior explica la vida de Jaume Nunó, que també coneixem molt millor des de la investigació realitzada per Cristian Canton i Raquel Tovar, que van seguir el seu rastre als Estats Units, on van localitzar els seus descendents. La ubicació exacta del lloc on va néixer és un detall que calia establir amb exactitud, però el que realment importa és la dimensió d'un músic que va ser molt més que l'autor de l'himne de Mèxic: un dels grans noms de la diàspora intel·lectual catalana a Amèrica, que cal continuar reivindicant i investigant.

El consell de redacció

Índex

Abans/ara	2
Opinió: Àlex Bosch	4
La casa natal de Jaume Nunó.....	5
Nòtules	11
De Sant Joan al món: Núria Sau Bassols	16
Del món a Sant Joan: Jèssica Lorena Costa Gómez.....	18
Guillem de la Calle	20
Nous comerços	22
Racó de l'arxiver: Footballístiques	23
Anècdotes: Antoni Sanchís	24
Les entitats: Grup Fotogràfic Abadesses.....	26
La Titi i la Lia.....	28
Les àligues de Sant Joan.....	32
Artesania Pirineu.....	35
L'alumnat de l'IE Mestre Andreu....	38
Sant Joan als llibres	40
Pep Fonts.....	43
Els Ben casats.....	44
Josep Puig i Cadafalch.....	45

Amb la col·laboració de:



AJUNTAMENT DE
LA BARONAL VILA
DE SANT JOAN DE
LES ABADESSES



Diputació de Girona
221 municipis

Punts de venda de la sja:

Oficina de Turisme
Llibreria Garriga

Dipòsit Legal: GI-407-2011 / Impremta Garriga
sja no es fa responsable de les opinions dels col·laboradors en els articles publicats.

Els membres del Consell de Redacció de la revista són: Olga Camps, Jaume Dial, Olga Folch, Joan Garcia, Jordi Garriga, Marcel Miquel, Eusebi Puigdemunt, Trini Rafart, Ariadna Reche, Jordi Remolins, Montserrat Rius, Esther Rovira, Montserrat Tallant i Jordi Vilarrodà.
Foto portada: Miquel Planells



Àlex Bosch

Periodista

Un nen corre la banda esbufegant, acaba de marcar i celebra el gol imitant un jugador que no és de l'equip del pare. El pare aleshores no sap si tòrcer la boca o somriure. A la jugada següent perd la pilota i el pare ara no dubta, l'escriu. A uns metres l'entrenador es queda sense la possibilitat d'alliçonar-lo. No pot elevar més la veu que el pare. L'escena ens resulta massa familiar. Passa al nostre camp municipal, a Ripoll, a Vic i a Barcelona. Jo mateix alguna vegada m'he sentit amb ganes i dret, sobretot dret, de censurar un àrbitre per unes passes mal contades a la meua filla en un partit de minibàsquet. Sí, MINIBàsquet. Com si corregir aquell error servís d'alguna cosa. Com si el fet que la meua filla em veiés cridant a un jove àrbitre - que és segur que no té mania a la meua filla - fos la millor de les imatges que ella pot tenir del seu pare. No ho faig, compto fins a 10. El cap guanya a la set de justícia que ens dicta l'estómac.

Comptar fins a 10

No mirem els altres com si fóssim altres JO. No els dotem de sentiments i ens creiem amb el dret de censurar-los. Sabeu, no sóc del Madrid, sóc del Barça. Però ho sóc perquè vaig néixer aquí, si hagués nascut allà, segurament estaria celebrant "la Duodècima". L'atzar m'ha situat a mi com a pare, i a l'àrbitre del partit de la meua filla, com a àrbitre. Sempre que tinc la temptació de cridar, de protestar, compto fins a 10 i penso en l'exemple que li estic oferint a ella. També penso que aquell jovenet que fa d'àrbitre també deu tenir un pare i una família i que gràcies al fet que ell s'hagi dedicat a aquesta desagradable tasca la meua filla pot jugar un partit com aquest.

La cosa està a posar-se en la pell de l'altre. L'esport fomenta el treball en equip. Això és indubtable. També l'aparició dels líders, de la responsabilitat, de l'admissió de la derrota, de saber guanyar. I això, tot això, ja està més ple de matisos. No sempre és bo. Hem de ser competitius? Sí, però fins a un límit. Hem d'assumir la derrota? Sí, però sempre que hi hagi una autocrítica. L'esport és

una metàfora de la vida. El lloc on es destapa el caràcter real de cada persona. Sovint és el context que destapa frustracions. M'agrada veure els partits mirant la gent, més que no pas el joc. És com un estudi sociològic. Jo mateix em deixo anar quan el meu equip marca un gol, em torno boig fins a l'afonia, però trobo absurd mirar malament a un aficionat que llueix la samarreta del rival només pel fet que du la samarreta de l'equip rival.

L'estadística ens diu que el nostre fill probablement no ens retirarà. Aquest deu ser un dels últims vestigis del Peter Pan que tots portem dins, una mena de somni pueril. Més ens val comptar fins a 10 i que quan el nostre fill falli i ens miri trobi en el nostre rostre un somriure de "la pròxima et sortirà millor". És a dir, una invitació a tornar-ho a intentar, i no pas un gest irat contra ell o contra l'àrbitre, que l'ompli de temors, de por a fallar una altra vegada. Comptar fins a 10 i pensar tot això, tant aquí, al camp de l'equip que acaba de bufar 85 espelmes, a Ripoll, a Vic i a Barcelona. Comptar fins a 10. Somriure.

La casa natal de Jaume Nunó: Una descoberta sorprenent

A vegades l'estudi de les fonts documentals posa al descobert que la història "oficial" no s'ajusta a la veritat històrica. Això sol passar especialment quan un fet o personatge ha estat mitificat. Pot succeir que afirmacions sense contrastar passin a la lletra escrita, que altres autors les reproduïxin acríticament i amb el temps tot plegat adquireixi una patina de veracitat. Una cosa semblant ha passat en el cas que abordarem aquest article: el fet que donem a conèixer tindria una importància anecdòtica si no fos per les conseqüències que ha portat a Sant Joan de les Abadesses l'error històric en què s'havia fonamentat. Com veurem, tot estirant el fil d'una fotografia antiga s'ha arribat a una conclusió ben sorprenent.

Abans d'entrar en matèria, i per tal d'entendre correctament tota l'argumentació, caldrà fer una prèvia per conèixer la família més propera de Jaume Nunó, compositor de l'Himne Nacional de Mèxic i les dades que coneixem de la seva infantesa a Sant Joan.

La família de Jaume Nunó

La família Nonó és molt extensa, abasta moltes branques i perdura durant molts segles a Sant Joan de les Abadesses. La genealogia dels avantpassats de Jaume Nunó, que es pot consultar a la biografia escrita Cristian Canton i Raquel Tovar¹, es remunta a Sant Joan fins al s.XVI. A nosaltres, però, ens interessa la família més immediata del músic: Jaume neix el 7 de setembre de 1824

i és batejat el dia següent a l'església de Sant Pol, fill de Francesc Nonó i Font, pare, i Magdalena Roca i Joncar. És el més petit de set germans, dels quals només tres arribaran a la vida adulta, cosa ben normal en una època en què la mortalitat infantil era molt elevada.

Teresa Nonó i Roca era la germana gran. Nasqué el 1808 i morí el 1878² a Sant Joan. Es casà amb un militar carlista i tingué una filla, Maria Barnolas Nonó (1842-1908) que, ja vídua, s'acabà establint a Ripoll i tingué cinc fills amb Pere Pujol Carré, els descendents dels quals serien els més propers a Jaume Nunó a Catalunya.

Joan Nonó i Roca (1815-1888) era el germà gran, per tant, l'hereu. Visqué tota la vida a Sant Joan. També es dedicà a la música. Començà de ben

² En la biografia de Jaume Nunó consta 1876 com la data de la mort de Teresa Nonó, però hem comprovat al Registre municipal de defuncions que la data correcta és el 24 de juliol de 1878.

petit a l'escolania de la Col·legiata, després passà a cantant de la capella de música i fou l'organista del monestir durant dècades, malgrat que li oferiren la plaça a La Seu d'Urgell. Quan la Col·legiata fou suprimida pel Concordat de 1851, creà una Societat Filharmònica anomenada "La Ceciliana", per tal que no es perdés la tradició musical de la vila. Fou un personatge important a Sant Joan: regidor de l'Ajuntament, alcalde entre 1868 i 1872 i jutge municipal. Romangué solter i no tingué descendència.

Jaume Nunó i Roca, com hem dit, era el petit dels germans. Ja ha estat comentat abastament el canvi de lletra del cognom i per tant no hi entrarem. En Jaume només va viure a Sant Joan fins als nou anys. Malgrat el poc temps que hi passà, en tenim algunes dades. Sabem que el seu pare va morir el 1829, quan ell només tenia cinc anys, per una mossegada d'escurçó. Sembla ser que el seu germà Joan el va iniciar a la música. Gràcies a l'edició de les actes del



Joan Nonó



Jaume Nunó

¹ Canton Ferrer, Cristian, Tovar Abad, Raquel: Jaume Nunó. Un santjoaní a Amèrica. Barcelona: Km 13.774 [Casa Amèrica], 2010.

Capítol Col·legial³ hem pogut comprovar el seu pas per l'escolania del monestir: hi entrà el juliol de 1833 i hi va romandre només fins el maig de 1834, quan va causar baixa voluntària. Que coincidís amb una baixa per defunció d'un altre escolà potser podria tenir relació amb el fet que la mare s'emportés el petit Jaume a Barcelona per por al còlera, mentre que els seus dos germans grans es quedaren a Sant Joan. També és destacable que en el breu període que passa a l'escolania, el gener de 1834 el Capítol de la Col·legiata amonestà el mestre de capella perquè enviava substituïts a les classes, per *"la manera de castigar als noys, que no es de satisfaccio del capitol"* i per *"haverne despatxat un y tornat admetrer, segons se ha dit, y tot això sense coneixement del capitol"*. Qui sap si això també va tenir alguna influència en la seva marxa.

Jaume Nunó es va casar el 1848, amb **Dolors Taló**, una vídua de Terrassa més gran que ell. Aquest matrimoni tingué algun problema que desconexim, potser causat per la diferència d'edat i pel caràcter bohemí i arrauxat del jove Jaume; el cas és que el 1851 abandona la muller i la filla, Dolors, i comença el periple que el durà a Cuba, Mèxic i finalment als Estats Units, on després de la mort de la seva primera esposa es va casar amb una alumna, **Kate Remington**, amb qui tingué tres fills, dos dels quals Christine Mercedes i James, arribaren a l'edat adulta.

Dolors Nunó i Taló, la seva primera filla, va néixer el 1848 i morí el 1932 a Terrassa. Els darrers anys de la seva vida va formar part de la Venerable Ordre Terciària de Sant Francesc, i va ser-ne directora de la coral. Quan Jaume Nunó tornà per únic cop a Espanya, el 1875 (no podem confirmar que visités Sant Joan ja que en aquell moment s'esdevenia la guerra carlina), se la va endur a



Dolors Nunó

Estats Units, on faria carrera musical al costat del seu pare. Al cap d'uns anys, però, tornaria a Terrassa. Ella mateixa havia explicat que la raó de la tornada havia estat per tenir cura del seu oncle Joan, que residia a Sant Joan, tot i que no s'hi establís permanentment.

Jaume Nunó tenia un cosí germà de part de mare, **Joan Roca Gironella**, que, format a Sant Joan, també féu carrera musical, essent organista a Prada de Conflent⁴.

Una troballa casual

Els musicòlegs Cristian Canton i Raquel Tovar varen basar en gran part la biografia de Jaume Nunó en la documentació inèdita que varen aconseguir per part d'un besnét nord-americà del mestre. Entre aquesta documentació va aparèixer una postal que Dolors Nunó va enviar el 1906 des de Terrassa a la seva germanastra als EEUU, amb una fotografia de la casa natal de Jaume Nunó a Sant Joan. És la fotografia que s'exposa a l'entrada al Palmàs. En aquesta imatge hi ha alguna cosa que no quadra: si la filla volia enviar

⁴Aquesta informació la deduïm de "El Pirineu Català", 21/10/1911 i "El Ausonense", 15/9/1861. Probablement és el mateix Joan Roca que apareix d'escolà amb Joan Nonó (Ferrer, p.976, 980, 982). Es conserven un parell de partitures seves al fons musical de l'Arxiu Blanxart.



Postal que Dolors Nunó va enviar el 1906

al pare un record del Palmàs, el més lògic era que li enviés una imatge de la gran eixida amb arcades i l'hort. No obstant, el que s'hi veu és només una façana que suposadament hauria de correspondre a l'entrada a la casa. Dolors escriu, en anglès: *"Estimada germana: finalment he rebut de Sant Joan de les Abadesses nou postals amb la fotografia de la casa on va néixer el pare (...). La imatge no deu ser la que hauries imaginat, però no podia ser feta d'altra manera ja que el carrer és estret i ha hagut de ser feta de trasantó."*

Si comparem la fotografia amb l'estat actual del Palmàs, veurem que no s'ave massa, però podríem pensar que el Palmàs fou enderrocat i tornat a aixecar i per tant podria haver variat el seu aspecte. Tanmateix, al contrari del que escriu Dolors Nunó, si hom hagués fotografiat la casa des de l'angle invers es podria haver aconseguit una fotografia millor, ja que el carrer s'eixampla després de la capella de la Mare de Déu de Montserrat.

L'any 2015 es va iniciar el projecte del llibre *"L'Abans de Sant Joan de les Abadesses"*, un llibre-recull de fotografies antigues que vaig tenir l'honor de coordinar. L'Arxiu del Monestir de Sant Joan va col·laborar-hi aportant fotografies, entre les quals una del fons Blanxart que em va cridar l'atenció, ja que era exactament la mateixa fotografia de

³ Ferrer i Godoy, Joan: Actes i resolucions. Sant Joan de les Abadesses en època moderna (1630-1859). Barcelona: Pagès Ed., 2013. Vol II. pp. 976 i 988.

la casa que va enviar la filla de Nunó als familiars, però més àmplia, ja que agafava tota la perspectiva del carrer. En un principi vaig pensar que era es tractava d'una fotografia del carrer del Palmàs, però l'arxiver Joan Ferrer em va fer notar que, com deia el peu de foto, no era pas aquell carrer. Ens trobàvem, doncs, davant d'una contradicció flagrant entre el que era generalment acceptat i allò que evidenciaven aquelles fotografies: la casa de la fotografia no corresponia al Palmàs.

A més, a l'Arxiu Blanxart es conserva una altra postal de Dolors Nunó, amb el mateix format que havia enviat als Estats Units, aquesta dirigida a Manel Blanxart, al qual li donava gràcies "por su intervencion en la obra", i li donava records a familiars de Blanxart i altres famílies conegudes de la vila. El fet que Manel Blanxart posseís les dues fotografies, la complerta i la retallada, ens donava la pista per entendre que la seva "intervencion en la obra" no es referia a obres en aquella casa, sinó a la tasca d'aconseguir les fotografies, probablement haver contractat i acompanyat el fotògraf. Hem de tenir en compte que llavors la fotografia era bastant excepcional, i per aquells anys Blanxart solia fer venir fotògrafs a treure vistes de Sant Joan per vendre'n còpies com a postals. Efectivament, més tard, entre la documentació americana de Nunó trobarem una altra carta de l'any anterior de Dolors a la germanastra, en què li deia que un seu amic santjoaní li buscava algun fotògraf per a la foto que li havia demanat, però que probablement trigaria uns mesos a trobar-lo.

Doncs bé, cal tenir en compte un fet molt determinant: Manel Blanxart i Torredadella, que es cuida de fer fotografiar aquella casa que la filla de Nunó identifica com la casa natal del seu pare, era ni més ni menys que el propietari del Palmàs. Feia dècades que el casal formava part del patrimoni familiar i ho continuaria essent fins a la seva venda a l'Ajuntament. Blanxart, coneixedor i



Manel Blanxart a la casa del Palmàs

divulgador de tot allò que feia referència a Sant Joan i al seu passat, no hagués deixat inadvertit que el compositor havia nascut a una de les seves propietats, i, en canvi, acompanya el fotògraf a un altre edifici.

Quina és doncs aquesta nova suposada casa natal de la fotografia? El peu ho deixa ben clar. A part del segell del fotògraf, s'identifica amb lletra de Manel Blanxart com el carrer dels mestres carders de Sant Joan. Aquest carrer fou retolat així amb el canvi de noms promogut l'any 1921 pel propi Blanxart i mossèn Josep Masdeu. Abans, aquest carrer s'anomenava d'en Ceraví. El 1936, durant l'esclat de la guerra, es retolà com a carrer de Comamala, únic nom posat en aquest període que les autoritats franquistes respectaren, potser per la presència de l'edifici de la cooperativa. Podem comprovar que la casa continua existint sense massa canvis en l'estructura de la façana, i correspon a l'actual número 7 del carrer.

Apareixen més proves

El mes de març de 1911, l'ambaixador especial de Mèxic Federico Gamboa va visitar Barcelona en viatge oficial,

provinent de Madrid. L'Orfeó Català li va oferir una vetllada que va tenir lloc al Palau de la Música Catalana el 12 de març. *La Veu de Catalunya* se'n féu ressò en una detallada crònica⁵, en la qual es resumia el discurs de l'ambaixador, que va aprofitar per parlar dels músics catalans a Mèxic, entre els quals va destacar Jaume Nunó. "Me sembla que era de Reus – deya'l sr. Gamboa", escrivia el cronista.

El santjoaní Pere Pellicer i Casadesús va llegir la crònica i, sabedor de l'origen santjoaní de Nunó, es va proposar de reivindicar-lo. El mes següent, la publicació ripollesa *El Puigmal* duia un article seu que reproduïa crònica de *La Veu* i afegia:

*"No es nostra taleya fer una biografia ab les moltes notes que d' ell tenim recullides; nostra satisfacció queda complerta copiant textualment del Registre Parroquial d'aquesta vila, tomo 5, foli 312, l' acta de naixement de l'ilustre Santjoaní nat en una casa del carrer de Ceraví."*⁶

Uns dies després, el 15 d'abril, *La Vanguardia* publicava una nota sense

⁵ *La Veu de Catalunya*, 14 de març de 1911.

⁶ *El Puigmal*, 1 d'abril de 1911.



Carrer Comamala 1906



Carrer Comamala en l'actualitat

signar, amb diverses informacions de Sant Joan, que se'n feia ressò: “...ha sido últimamente averiguado por el acta de nacimiento, que fue hijo de esta villa, nacido en la calle de Ceraví en el año 1824. Será digno de elogio que el ayuntamiento con el pueblo lleven á perpetuidad el nombre del catalán y sanjuanés ilustre”.

I encara Joan Danés i Vernedas, un altre santjoaní, va llegir l'article de Pellicer i, coneixedor de que Dolors Nunó encara vivia, va anar a entrevistar-la Terrassa. D'aquí en va sortir un article publicat a *El Pirineu Català*⁷ en el qual dona molts detalls de la vida del mestre. No parla específicament de la casa natal, però és significatiu que en cap moment es desmenteixi que nasqués al carrer d'en Ceraví, cosa que un divulgador de la història com Danés hagués advertit si hagués estat evident i *vox populi* que aquesta era el Palmàs.

⁷ El Pirineu Català, 21 d'octubre de 1911. Reproduït a Gazeta del Vallès 29/10/1911.

La confirmació

La casa del carrer Comamala número 7 correspon a l'antic número 4 del carrer d'en Ceraví i efectivament, havia estat de la família Nonó. Així ens ho confirmà en primer lloc el seu actual propietari, Pau Fossas, que ja havia advertit que la foto de la recepció del Palmàs corresponia a la seva casa. En l'escriptura de compra per part del seu avui, dels anys 20, ja consta que el venedor l'havia adquirit de Dolors Nunó el 1904.

Dolors havia heretat aquesta casa del seu oncle Joan. Sabem el contingut del testament de Joan Nonó gràcies a la transcripció que guardaven els descendents de Jaume Nunó, ja que el protocol notarial es trobava a Puigcerdà i fou cremat, junt amb el Registre de la Propietat, durant la guerra civil. A més, també podem confirmar que la casa ja pertanyia als pares de Jaume Nunó gràcies a una carta que li envia el seu germà el 1878. A la carta, Joan li transcriu el testament del seu pare, i tot i que en ell no s'esmenten les

propietats, afegeix: “*Cuando faltare yo, entras tu a gobernar **estos bienes**, que aunque eran de nuestros queridos padres, (q.E.P.D.), puedo decir que los he comprado. Compónese esta propiedad de una casa en la calle den Ceraví y un huerto á la otra parte del arroyo Oganés”. A continuació li diu que, estant ell tant lluny, ja li dirà el què. No coneixem la resposta, però és evident que Jaume Nunó li va expressar que preferia que ho heretés la seva filla, tal com va succeir, ja que Joan Nonó va instituir hereva universal Dolors Nunó, imposant-li però l'obligació de redimir el servei militar dels fills de l'altra neboda, Maria Barnolas.*

Tenim doncs, diversos testimonis, entre ells el fonamental de la filla de Jaume Nunó, que ens indiquen que la casa natal del mestre era a l'actual carrer Comamala, i, en canvi, no trobem enlloc cap referència al Palmàs. Llavors, com és que el Palmàs s'ha considerat la casa natal?

El Palmàs, la història d'un cúmul d'errors

El topònim el Palmàs (escrit com a “Peumas”) apareix ja en el capbreu de l’Abat de Vilalba de 1397. L’edifici va passar a mans de la família Blanxart el 1830, que va guardar les escriptures de les transmissions anteriors, avui consultables en el fons Blanxart de l’Arxiu del Monestir. L’estudi d’aquestes escriptures descarta totalment la idea que s’ha venut del Palmàs com la “casa pairal” dels Nonó. Gràcies a aquesta documentació **podem resseguir la propietat del casal des de finals del segle XVII, i comprovem que en cap moment és propietat de la família Nonó.**⁸

És de destacar que les vendes fan referència, a vegades per separat, a les cases, un pati, l’hort i les feixes i no serà fins el 1810 quan Josep Falguera hi establirà una protoindústria tèxtil. Així, quan el 1830 ho ven a Manuel Blanxart Siqués, ja es transmet, a més, la fàbrica, el tint, la premsa i nou telers de mitges, que continuaran explotant els Blanxart. De fet, la casa serà coneguda durant el segle XIX com “La Falguera”. Tot això és incompatible amb el pare de Jaume Nunó treballant-hi allí com a paraire. De les memòries familiars ens ha arribat que l’activitat de Francesc Nonó era una petita explotació familiar, on només hi treballaven ell i la seva esposa, filant i teixint estamenyes, més compatible amb la noció de paraire, un ofici que precisament estava començant a desaparèixer amb l’aparició d’indústries com les del Palmàs. Els avantpassats de Jaume Nunó, fins al besavi, eren paraïres, segons es desprèn de les actes de bateig.

Cal fer notar que en tota la documentació del Palmàs només

⁸ Resumint, les transmissions de propietat són: 1688 - Miquel Bertran, ven a Francesc Masdeu. 1707 - Venda de l’hort a Martí Socarrats, sabater d’Olot (abans de 1704 ja havia adquirit la casa). 1734 - Venda al Rvd. Francesc Isalguer. 1738 - Venda a Narcís Solà, pvre. 1770 - el marmessor de Narcís Solà ven a Josep Anton de Asprer i de Miquel. 1810 - Jeroni Corriols, pvre., canonge, ven a Josep Falguera, fabricant de mitges i comerciant. 1830 - Venda a Manuel Blanxart i Siqués.

apareix una única connexió amb els Nonó, i molt circumstancial: un cens establert el 1704 per Martí Socarrats per a dotar la germana(tra) Maria Àngela Nonó, i Rafael Nonó, *paratori pannorum lana*. Fou venut el 1734, amb la casa, i redimit el 1738. Aquests Nonó no són ascendents directes de Jaume Nunó, i ja sabem que la família Nonó, establerta des del s. XVI a la vila, era extensíssima.

El nom (del carrer) fa la cosa

L’atribució errònia del Palmàs com a casa natal del mestre és força recent, quan ja s’havia perdut la memòria de la casa del carrer Comamala. La hipòtesi que plantejo, si bé no demostrable documentalment, és la més lògica i plausible, i està basada en una sèrie de coincidències i errors.

L’actual carrer del mestre Jaume Nunó i Roca, on es troba el Palmàs, tenia a principis del s.XX el nom de “carrer Nou del Palmàs”. En el canvi de noms de l’any 1921 se li va atribuir el nom de “carrer del mestre Nonó”. En la justificació del nomenclàtor que es va publicar podem comprovar que **el carrer no es dedicà al mestre Jaume Nunó, sinó a Josep Nonó**, un altre músic compositor santjoaní que feu carrera a Madrid prop de la Cort, i hi fundà el primer Conservatori de Música⁹.

⁹ No hem acabat d’esbrinar el segon cognom d’aquest Nonó. Canton i Tovar l’identifiquen amb un tiet-avi de Nunó, Josep Nonó Torras, segons va indicar el 1906 el Rector Ramon Ferrer a Dolors Nunó en la genealogia familiar que els va remetre, però és impossible ja que la data de naixement (1791) és incompatible amb que el 1800 ja fos a Madrid i vengués composicions seves. Es tracta d’un error que ja venia del llibre de Pau Parassols. Podria tractar-se Josep Nonó Bach, encara que nasqué el 1774 i les biografies indiquen 1776 com l’any de naixement del músic. Els segons noms de pila coincideixen, però invertits. En tot cas, Josep Nonó morí a Aranda de Duero el 1845. Vide els següents estudis de Laura Cuervo: “José Nonó (1776-1845), compositor que fundó el primer Conservatorio de Música en Madrid”, dins Anuario Musical 67, 2012. ; “La imprenta de música de José Nonó y Pedro Ardit y su establecimiento en Madrid en 1816”, dins Imprenta y edición Musical en España (ss. XVIII-XX), UAM, 2012. El piano en Madrid (1800-1830): repertorio, técnica interpretativa e instrumentos. Tesis doctoral. Madrid, 2012.



Portada del disc "Mexico en un Himno"

L’any 1969, en plena efervescència del retrobament amb Mèxic i la reivindicació de la figura Jaume Nunó, es col·loca una placa al Palmàs oferta per l’Orfeó Català de Mèxic. Al mateix temps, es canvia la placa del carrer i se’l retola com a “calle del maestro Jaime Nunó Roca”. Cal fer esment que no es feu un canvi formal de nom del carrer ni hi va haver cap acord de ple municipal: simplement es va creure erròniament que “mestre Nonó” es referia a Jaume Nunó, que el carrer li havien dedicat perquè allí hi havia nascut i per tant es retolà d’aquesta manera, deixant-ho ben clar¹⁰.

Les dues primeres vegades que apareix escrit que El Palmàs és la casa natal és els anys 1963 i 1964. Ambdues ocasions van lligades a la figura de Joan Cid i Mulet (1907-1982), un escriptor exiliat a Mèxic i vinculat a l’Orfeó Català de la capital mexicana. Havia escrit un llibre divulgatiu sobre la història de l’himne mexicà l’any 1954, amb motiu del centenari de la seva composició, que tingué ampli ressò. L’any 1963 la CBS va editar una capsa de tres discos amb una dramatització adaptada d’aquest llibre, i és en el llibret que els acompanya on apareix per primer cop esmentat El Palmàs com a casa natal, en una fotografia i una aquarel·la. El peu d’aquesta és revelador: “*Calle Jaime Nunó en San Juan de las Abadesas. Así se perpetuó*”

¹⁰ Aquest extrem ha estat confirmat per Jordi Arrey i Farrés, llavors regidor de Cultura de l’Ajuntament.

la memoria del insigne músico catalán...”. És a dir, sis anys abans de que es retolés explícitament, des de Sant Joan ja se li havia indicat erròniament a Cid i Mulet que el carrer mestre Nonó estava dedicat a l'autor de l'himne mexicà. A principis de 1964 també sortí a Mèxic una col·lecció de cromos editada per un banc basada en el mateix llibre on hi apareix una altra fotografia de l'entrada del Palmàs identificant-lo com la casa natal. Entre les dues publicacions, la tardor de 1963, Cid féu el seu primer viatge a l'Estat durant el seu exili mexicà i visità Sant Joan¹¹.

La successió de fets sembla lògica: des de 1921 hi ha un carrer dedicat a Josep Nonó, un músic poc conegut, retolat simplement “mestre Nonó”. Com a mínim hi ha tres Nonó músics a Sant Joan: Josep Nonó, Joan Nonó i Jaume Nunó. El més conegut dels tres és Jaume Nunó, i sol ser costum de dedicar a l'homenatjat el nom del

11 Emigdi Subirats: Joan Cid Mulet. Testimoni catalanista d'una ciutat i d'un temps. Tortosa: Arxiu Històric Comarcal de les Terres de l'Ebre, 2007. Jordi Arrey ens ha confirmat que Cid venia ja amb la idea del Palmàs i que els va demanar a ell i a Josep Cerrada de dur-lo allí. De fet, hi ha la possibilitat que la confusió ja es produís uns anys abans. En el llibre *L'Orfeo Català de Mèxic (1906-1986)*, el seu autor, Miquel Martí i Soler afirma que Manuel Alcàntara, vinculat a l'Orfeo de Mèxic, va escriure el 1954 a l'Ajuntament de Sant Joan suggerint que amb ocasió del centenari de l'himne es podria posar una placa a la casa natal i dedicar-li un carrer al mestre Nunó. No hem localitzat però aquesta carta, ni la seva resposta, entre l'abundant correspondència municipal d'aquell any.

carrer on ha nascut o bé on hi té alguna relació¹². Els anys seixanta ja s'ha perdut la memòria de la casa del carrer Comamala, ja que no queden descendents dels Nonó a Sant Joan. El pare de Jaume Nunó era pareire, i al carrer hi havia un gran casal, el Palmàs, on hi havia hagut una activitat manufacturera tèxtil. D'aquell casal hi ha el record que hi havia hagut un piano i moltes partitures, explicable perquè sembla que hi havia viscut a principis del s.XX un dels darrers organistes del monestir. Els indicis, sense una comprovació històrica, apuntaven a aquella casa, i fou fàcil passar de la suposició a donar-ho per fet, amb l'amplificació mediàtica que suposaren les incipients relacions amb Mèxic gràcies a Salvador Moreno.

I ara, què cal fer?

Paradoxalment, la identificació errònia del Palmàs com la casa natal ha estat una gran sort. Sense la mitificació d'aquest edifici ara no tindríem un espaiós i excel·lent Centre Cívic i seu de Casal de Jubilats. Jo crec que no cal tirar enrere res:

12 Si repassem la llista dels carrers assignats en el canvi de noms de 1921 veiem que no hi ha una correspondència entre el nom propi i el carrer; només l'hem sabut trobar en dos: el carrer Corriols i el carrer Asprer i Talrich. En el primer cas, el casal dels Corriols estava situat en aquell carrer i en el segon, el casal dels Asprer hi feia cantonada. En canvi, si s'hagués volgut seguir aquest criteri, la lògica portaria a que l'actual carrer Ferrer i Olzina dugués el nom de l'abat Isalguer, que assignaren a un altre carrer.

l'edifici pot continuar estant dedicat a la memòria de Jaume Nunó, i només caldria retocar certs aspectes de l'exposició per tal d'aclarir que aquella no és en realitat la casa on va néixer. Pel que fa a l'autèntica casa natal, jo seria partidari de posar-hi una placa que la identifiqués explícitament i augmentar-ne la protecció urbanística, incloent-la en el catàleg de patrimoni històric i arquitectònic. Hom podria incorporar-la a una ruta turística sobre Nunó i Mèxic que resseguiria els principals llocs que hi són vinculats, que ja són força, i que podria atraure la visita de mexicans a la vila.

Agraïments

És de justícia agrair a les persones que m'han ajudat en la recerca. En primer lloc a Joan Ferrer, arxiver del monestir, que m'ha facilitat la consulta i moltes dades i documentació de l'Arxiu Blanxart. També a Jordi Roca, arxiver municipal, per l'ajuda i implicació en la recerca. A Cristian Canton i Raquel Tovar, amb qui comparteixo la passió per Jaume Nunó, ja que aquesta troballa és només una conseqüència de la seva recerca anterior i de la documentació inèdita que varen aplegar dels hereus de Jaume Nunó. El meu agraïment, així mateix, a les persones que m'han aportat informacions complementàries, especialment a Pau Fossas i Jordi Arrey. Finalment, a l'Ajuntament de Sant Joan de les Abadesses, per totes les facilitats, i més essent la conclusió a la que arriba aquest estudi un tema incòmode per a la institució municipal.



10 Foto antiga del Palmàs

Concert al Palmàs

GENER

La regidoria de Joventut ha posat en marxa un butlletí jove

Es tracta d'una comunicació digital que els joves subscrits rebran en forma de correu electrònic, i que reunirà notícies, propostes formatives i d'ocupació, activitats i enllaços adreçats als joves. Els usuaris que s'hi subscriuguin, rebran un correu electrònic al mes amb tota aquesta informació. Podeu inscriure-us en aquest o en altres butlletins a la pàgina web www.santjoandedesabadesses.cat, accedint a AJUNTAMENT>BUTLLETINS INFORMATIUS.

Martí Serra, nou president de la UE

Martí Serra va prendre el relleu de Jordi Boix al capdavant de la Unió Excursionista de Sant Joan de les Abadesses, després de l'assemblea general de socis celebrada el segon diumenge de gener. Entre els objectius que es marca Serra per aquests pròxims quatre anys hi ha el retorn de la marxa d'orientació i reforçar les activitats adreçades als socis, sense deixar de banda l'organització d'esdeveniments esportius com els que han situat el nostre poble al mapa de les curses de muntanya.

Ramon Roqué pren el relleu a la presidència del País d'Art i d'Història Transfronterer Les Valls Catalanes del Tec i del Ter

L'alcalde santjoaní ja era vicepresident de l'Agrupació Europea de Cooperació Territorial (AECT), entitat que gestiona el projecte. Aquest gener es va fer efectiva l'alternança de la presidència entre la part francesa i la catalana, després de dos anys en què l'alcalde de Prats-de-Mollo-La-Preste, Bernard Remedi, n'havia ocupat el càrrec. Es tracta del primer territori amb la denominació francesa Villes et Pays d'Art et d'Histoire de caràcter transfronterer i que té com a objectiu el desenvolupament econòmic, fent valdre el patrimoni dels 31 municipis que en formen part, 24 de la part francesa, i 7 de la Vall de Camprodon, a més de Sant Joan de les Abadesses. Gràcies a l'AECT s'ha aconseguit una subvenció per al projecte, dels quals 276.000 són per projectes al nostre poble i es destinaran a arranjar els carrers Berenguer Arnau i Sant Pol, els entorns de l'absis del monestir, la nova senyalització turística, i a l'obertura dels Jardins de la Puda.

L'alberg amplia els seus serveis amb una cuina i una petita bugaderia

Aquest gener, aprofitant el mes d'aturada del servei de pernoctacions de l'Alberg Rural Ruta del Ferro, s'ha instal·lat una cuina amb nevera i microones, i una petita bugaderia comuna per als seus usuaris, a més d'adequar dos magatzems de material. Es tracta d'una millora que vol respondre a una demanda i a uns usos cada vegada més habituals dels viatgers, i que és una de les conclusions a què han arribat a l'alberg després dels projectes d'intercanvi internacionals que es fan des de l'any 2011. L'alberg s'ha consolidat com un referent dels allotjaments d'aquest tipus, amb una mitjana anual de 8.000 pernoctacions durant aquests primers deu anys. Aquest estiu, Vacances en Família, que ofereix estades amb condicions favorables a les famílies, ha exhaurit totes les reserves que l'alberg oferia (212 habitacions o prop de 800 persones) durant la segona convocatòria d'aquest programa de la XANASCAT.

FEBRER

Una santjoanina triomfa a Instagram amb plats per a celíacs

La santjoanina Íngrid Moreno va obrir un compte d'Instagram fa prop de dos anys i, avui en dia, ja té més de 13.000 seguidors. El secret de More than celicious ha estat treure fruit d'un fet que fins ara només li havia dut maldecaps: pateix de celiaquia. En el seu inici no tenia cap més objectiu que el de separar del seu compte personal les fotos de plats elaborats sense gluten que cuinava, fotografiava i penjava, per evitar avorrir els seus amics. Ara compta amb un gruix interessant de seguidors celíacs que veuen els seus plats, li fan comentaris o li demanen receptes. Malgrat que té un canal de comunicació amb un grup d'usuaris tan específic, per ara no vol treure'n cap benefici econòmic. Fer el que està fent ara ja li roba molt temps, encara ho està assimilant i, a més, li fan molt respecte els aspectes legals que se'n deriven. No obstant això, rep mostres de productes i fa difusió d'alguns restaurants que eviten el gluten als seus menús.



Sant Antoni ja ha entrat en la fase de reforma i ampliació

Després d'una primera fase en què es va consolidar l'estructura de l'edifici existent, aquesta segona fase comportarà la seva ampliació en direcció est, per darrere de la construcció original. La nova construcció, d'uns 600 metres quadrats, aprofitarà la diferència entre la cota existent entre la casa i la feixa més baixa per fer-hi l'accés a una planta soterrada dedicada a serveis i instal·lacions generals. L'ampliació es fa amb unes formes i volums que permetran que la construcció resultant es mantingui integrada a l'edifici antic. Està previst que l'actuació acabi a finals d'aquest 2017.



MARÇ

Els Lunnis, a la moda santjoanina

La santjoanina Judith Carreté ha dissenyat els vestits que han lluit els Lunnis durant aquesta temporada i també ho farà en la pròxima. Es tracta d'un programa infantil que fa 15 anys que s'emet a TVE i on la cantant i actriu cubana Lucrecia conviu amb uns titelles extraterrestres i extravagants. Carreté, amb la seva marca Khulula, ha rebut l'encàrrec després de presentar un projecte de com creia que haurien d'anar vestits i la van escollir.

Aquesta santjoanina fa prop de cinc anys que es dedica a fer roba per a infants, i les seves peces estan pensades per potenciar el moviment lliure dels infants, no utilitza botons ni cremalleres per confeccionar-la, però sí elements elàstics, i els vestits i les faldilles acaben per sobre els genolls perquè siguin més còmodes.



ABRIL

Jose Alguacil, a la presó amb el concurs de cartes d'amor

El santjoaní Jose Alguacil, alma mater del concurs de cartes d'amor, va decidir traslladar el seu concurs literari a la presó Puig de les Basses de Figueres. La idea, però, va sorgir després que un programa de ràdio que va convidar-lo a parlar de la seva iniciativa va entrevistar un carter, i aquest va dir que la majoria de cartes escrites a mà -requisit del seu certamen- sortien de les presons, per la prohibició que tenen els reclusos sobre l'ús del correu electrònic i de les xarxes socials. Hi varen participar prop de 15 persones i varen escollir 5 guanyadors que com explica Alguacil no es van endur cap "bis a bis" extra, però sí un lot de llibres.



La Calavera continua traient fruit de les cerveses fermentades en fusta

La cerveseria de la cooperativa de treball rípollesa Riembau, de la que també en forma part el restaurant La Barricona, va guanyar tres premis al concurs internacional Barcelona Beer Challenge 2017. Destaca la medalla d'or de la categoria Wood Aged Beer, que se la va penjar la seva cervesa We love whisky. Es tracta d'una Imperial Stout de 9'5º, envellida en un barril de whisky durant 6 mesos, abans de reposar 6 mesos més a l'ampolla. "És una qüestió de temps, que el temps i la fusta li vagin donant tocs especials", explica Marc Baulida, un dels alquimistes de La Calavera.

La Coral Jaume Nunó va participar a la 6a trobada de l'Agrupació Coral de les Comarques Gironines

El dissabte 29 d'abril es va celebrar a Breda la sisena trobada de corals sènior de l'Agrupació Coral de les Comarques Gironines. Hi varen assistir 12 corals i segons el seu president, Esteve Camps, va ser un bon moment per relacionar-se amb altres grups i gestionar intercanvis i col·laboracions entre corals. Camps n'és el president des de fa uns mesos, ja que per formar-se com a entitat i associar-se a la Federació Catalana d'Entitats Corals, és necessari que hi hagi aquest càrrec.

Nova cervesa de La Minera

Des d'aquest mes d'abril passat, la Cercesa Artesana Minera compta amb un nou membre a la família: la Wagon. Es tracta d'una cervesa d'estil belgian dubbel, de 33 centilitres, i amb una graduació de 7,2% d'alcohol. Josep Maria Anglada, un dels responsables de la marca, explica que el nom de la nova cervesa ja es feia servir aquí quan les mines d'Ogassa -el leitmotiv de la imatge de la marca- estaven actives: "Si mires els diaris de principis del segle passat, veuràs com a les vagonetes de les mines els hi deien wagon o wagonnets, a l'estil anglès".



Ramon Vila i la Unió Excursionista, primers premis Emma de Barcelona

La secció local d'ERC va entregar els primers guardons Emma de Barcelona a Ramon Vila, en la categoria individual, i a la Unió Excursionista, en la categoria d'associacions. La voluntat del certamen és reconèixer els valors d'Emma de Barcelona (la tasca social, cultural, emprenedora i empresarial) en veïns i entitats santjoanines o que treballen pel bé del poble. En aquesta primera edició 60 persones varen fer propostes de candidats, i un jurat format per M. Rosa Fraxanet, Anna Nicolau, Jordi Soy, David Bartrina i Joan Moncanut varen escollir-ne els guanyadors, a qui se'ls va entregar el guardó en un acte fet a l'auditori Jaume Nunó d'El Palmàs.



Fujinami compleix els pronòstics i escriu el seu nom al palmarès del 3 Dies Trial Santigosa

El pilot japonès Takahisa Fujinami no va fer cap peu en la darrera jornada del 46è 3DTS i va guanyar la prova (5 punts), per davant d'Oriol Noguera i Jorge Casales, empatats a 13 punts. Jaime Busto i Doug Lampink es varen quedar a un punt d'ells, i a 9 de Fujinami. "Fuji" va treure's l'espina clavada de fa prop de cinc anys, quan va fer els 3DTS i no va aconseguir la victòria. També va fer història el santjoaní Albert Bosch, després de ser el primer pilot en completar un trial de llarga durada amb una moto elèctrica no infantil.



MAIG

El 2n Mercat del Trasto consolida la iniciativa

Unes 20 parades de santjoanins varen sumar-se a les prop de 150 que varen venir d'arreu del territori en la segona edició de Sant Joan amb aquesta fira de compra i venda de productes i objectes usats o de segona mà. La gran participació de la primera, i l'interès de molts veïns i veïnes per muntar-hi una parada, varen fer que l'organització decidís repetir el mercat a la primavera, després d'haver-ho fet la tardor passada. La intenció dels responsables i de l'Ajuntament és celebrar-ne dues edicions cada any.

L'Ajuntament adquireix l'estació de Toralles

L'Ajuntament de Sant Joan de les Abadesses ha completat el procés d'expropiació de l'antiga estació de tren de Toralles i dels terrenys adjacents que es va iniciar ara fa cinc anys quan es va aprovar per ple el pla especial en el qual es qualificava d'equipament. En total, la superfície expropiada és de 13.344 metres quadrats. Toralles, que era propietat d'Adif, tenia un règim de lloguer des de l'any 2005 i acabava l'any 2025. El consistori va optar per comprar-lo per 49.440 euros perquè passés a ser de propietat municipal per tal que l'ús que se'n pogués fer no depengués de la incertesa d'un lloguer. L'antiga estació està situada a la via verda de la Ruta del Ferro i del Carbó. L'adquisició s'emmarca en la voluntat de convertir aquest indret en un punt d'acollida i de divulgació del patrimoni ferroviari i miner.

Una festa de l'arbre amb suport digital

Enguany, la Festa de l'Arbre ha consistit en un recorregut per l'arboretum de Sant Joan de les Abadesses que, com en les anteriors edicions, ha tingut els alumnes santjoanins com a protagonistes. Com a novetat, els alumnes de 4t d'ESO s'han involucrat en la jornada i han col·laborat amb els alumnes de 1r d'ESO per elaborar un itinerari a través de l'aplicació Eduloc. A través d'aquest servei disposem d'un mapa amb la localització de cada arbre i una fitxa amb l'explicació de cada espècie.

Escaneja aquest codi QR amb un lector des del teu telèfon intel·ligent per veure l'arboretum



JUNY

Joan Carles Carnerero torna a la banqueta de l'Abadessenc

Joan Carles Carnerero i Sam Rierola són els nous entrenadors del CE Abadessenc per afrontar la temporada 2017/18 al grup 1 de Segona Catalana. "Hi ha bona plantilla i comptem amb 18 o 19 jugadors per començar la pretemporada", explica el nou entrenador.

Entre les noves incorporacions, en el moment del tancament d'aquesta revista, destaquen els retorns d'Aleix Trulls i Joan Caballé. En l'apartat de baixes, Guillem Pajares serà una de les absències més destacades ja que ha tornat l'AEC Manlleu, amb qui ja va jugar en la seva etapa de juvenil. El club va celebrar els 85 anys d'existència amb, entre altres actes, un partit entre els veterans de la Reial Societat i els de l'Abadessenc i una taula rodona sobre els secrets i les experiències que es viuen en un vestidor professional. Entre els participants hi havia l'exjugador turc Nihat Kahveci.

Més de 5000 tiquets venuts

al 2n Atipa't de Tapes

La segona edició de la mostra gastronòmica de Sant Joan de les Abadesses 'Atipa't de Tapes' va superar les expectatives, especialment durant la nit de divendres a la plaça Major. Si l'any passat alguns restauradors varen quedar sobrepassats per la demanda i es varen quedar sense tapes, enguany va passar amb els tiquets. L'Ajuntament havia preparat 500 talonaris amb 5000 tiquets, i varen haver d'acabar reutilitzant 200 paperets, ja que encara quedaven plats per oferir entre les parades i gana entre els assistents. Dissabte i diumenge la iniciativa va continuar directament a alguns dels comerços, que varen continuar oferint les seves tapes.



El bateig de l'Institut Escola Mestre Andreu

Aquest mes de juny es va fer oficial el canvi de nom del centre educatiu de Sant Joan de les Abadesses, que ara es diu Institut Escola Mestre Andreu, després que el Departament d'Ensenyament acceptés la proposta que va sortir del consell escolar. Al centre, es va fer una festa per celebrar l'efemèride. D'altra banda, el mes d'abril, es va sol·licitar la jornada intensiva als cursos de Secundària per al pròxim curs. La decisió no es va prendre per unanimitat, ja que els quatre representants dels pares i mares varen decidir fer un vot a favor, un en contra i dos vots en blanc per reflectir les diferents opinions que hi ha a les famílies. Tampoc varen decantar-se per cap opció un representant del professorat i la representant del consistori al consell. La resta de delegats dels professors i de l'equip directiu i els alumnes, varen inclinar-se per la jornada compactada.



Clownia es consolida més enllà de la música

La quarta edició del festival organitzat per Txarango, Èxits Management i l'Ajuntament va tornar a ser un èxit de participació i ambient. Enguany, la iniciativa afrontava nous reptes amb l'ampliació de les activitats extramusicals com xerrades i taules obertes a l'Espai Consciència, i també amb concerts i una arrossada l'últim dia, diumenge. Els dubtes sobre si els 'clownians' es quedarien fins a l'últim moment es varen resoldre favorablement i, fins i tot, es va haver de fer una segona paella perquè ningú se'n quedés sense. L'any vinent, els organitzadors tenen la intenció de celebrar d'una forma especial la cinquena edició del Clownia Festival.



JULIOL

S'estudiarà la primera comunitat de benedictines de Catalunya, 1000 anys després de la seva expulsió del monestir

La comunitat benedictina de monges que va iniciar Emma de Barcelona, a més determinar-ne el nom, va tenir una importància cabdal per Sant Joan de les Abadesses i per a Catalunya, i es va convertir en el primer monestir femení català del qual se'n té constància. És per aquest motiu que la Junta del Monestir de Sant Joan de les Abadesses i el Servei d'Arxius de la Federació Catalana de Monges Benedictines (SAF) han decidit organitzar un conjunt d'activitats amb el nom Mil anys d'absència per commemorar l'efemèride dels 1000 anys de la seva expulsió. Destaca la recreació de la cerimònia de vestimenta i professió d'una monja tal i com es feia en la regla de Sant Benet segles enrere, i una jornada d'estudi per actualitzar la historiografia d'aquesta primera comunitat.



Ca la Xica, ous ecològics santjoanins

Els santjoanins Anna Cervantes i Hèctor Garcia han engegat Ca la Xica, una explotació d'ous ecològics a Sant Joan de les Abadesses. La idea va sorgir fa prop de dos anys i les primeres gallines els arriben aquest estiu, amb el que els primers ous els vendran al setembre o octubre. Han escollit aquest tipus d'explotació perquè ells com a família consumeixen productes ecològics i, a més, volien fer de pagesos. Aprofitaran les instal·lacions de Cal Martí, on hi havia hagut la cooperativa de Cal Nanot. La distribució la faran ells mateixos i començaran fent-ho a petita escala i per a la comarca. La seva, serà la primera granja d'ous ecològics del Ripollès.

S'inicien les obres de la Via Verda entre Sant Joan de les Abadesses i la colònia Llaudet

El camí tindrà tres metres d'amplada i unirà el poble i la colònia sense travessar la carretera, i es construïran ponts per salvar els torrents i altres accidents geogràfics. Les obres, que permetran ampliar l'oferta turística i d'oci lligada a la natura, tindran un cost de 1.300.000 €. Fa unes setmanes també s'ha iniciat el procés per adjudicar l'execució de les obres del tram entre el Pont de Perella i Sant Pau de Segúries.

Nous vehicles de neteja i de la policia local

A principis d'estiu s'ha renovat el vehicle especial per a la neteja de carrers, places i espais públics. El nou ha tingut un cost de 90.000 €. D'altra banda, també s'ha comprat un cotxe per a la Policia Local. Es tracta d'un Isuzu Crew Satellite de 150 CV, un vehicle tipus ranxera i 4x4 com el que utilitzava fins fa uns mesos i que ha tingut un cost de 42.500 €. El nou automòbil tindrà una sèrie d'equipaments específics per la funció que ha de tenir com, per exemple, un dispositiu electrònic per poder enviar comunicats in situ, a més de llums led, sirena, emissora, antena de telefonia mòbil, extintor, impressora...

Milliores als edificis de l'Institut Escola Mestre Andreu

Com cada estiu, aprofitant les vacances escolars, s'estan executant diverses actuacions de millora als centres educatius. A l'edifici d'Infantil i Primària s'està rehabilitant la façana exterior del pati i s'està fent el sota sostre nou, actuacions que finança el Departament d'Ensenyament. D'altra banda, l'Ajuntament canviarà la caldera, i el consistori amb l'AMPA canviaran la campana extractora de la cuina. Totes les obres estaran acabades abans de l'inici del curs i els seus costos sumen prop de 200.000 euros. D'altra banda, a l'edifici de Secundària, també s'instal·larà una caldera de biomassa que també abastirà de calefacció a l'edifici d'on estava ubicada l'antiga llar d'infants.



S'inicia la construcció de dues terrasses a la Fundació Emma

Les dues terrasses tindran una superfície de prop de 100 m² cada una i permetran l'accés directe a l'exterior dels usuaris amb més dificultat de moviment i amb més dependència. Està previst que estiguin acabades a l'agost, i tindran un cost de 100.000 €. A més d'aquesta actuació, s'han reformat, també, quatre habitacions més amb l'objectiu de fer més accessibles i adequats els espais, especialment els lavabos. Després d'aquestes, només quedaran pendents de reformar 8 de les 34 habitacions de les quals disposa la Fundació Emma el dia d'avui.

Comença la construcció de l'edifici de Secundària del nou Institut Escola

El Departament d'Ensenyament ha iniciat les obres de construcció de l'edifici de Secundària del nou Institut Escola Mestre Andreu, a la Coromina del Bac. La primera fase té un cost de 2.625.396 € i té una durada prevista d'11 mesos, així que els primers alumnes que hi aniran seran els del curs 2018/19. L'immoble disposarà de sis aules, una de reforç, una biblioteca, una aula de música i un laboratori, entre d'altres.



Nova àrea per al lleure dels gossos

Aquest mes de juliol s'ha acabat la construcció d'una àrea d'esbarjo per a gossos, després de la petició de diversos propietaris per disposar d'una zona d'aquest tipus, i de les queixes d'alguns veïns de parcs i espais públics molt freqüentats per mascotes. L'espai té una dimensió d'uns 500 m², i està situat al parc de la Mare de Déu del Prat just al costat del cementiri i de la instal·lació elèctrica. A més d'un enreixat, l'àrea disposa d'un abeurador i d'un dispensador de bosses per recollir excrements. Ha tingut un cost de prop de 20.000 €.





La Núria i una amiga a Tai O

Núria Sau Bassols

La Núria Sau és una santjoanina de 23 anys que el novembre passat va marxar a viure a Hong Kong, Xina, per motius laborals. Amb una població que supera els set milions d'habitans afincats en una superfície d'una mica més de mil quilòmetres quadrats, Hong Kong és una de les ciutats amb més moviment d'Àsia. Els idiomes oficials d'aquest conjunt d'illes són l'anglès i el cantonès. Viure en una ciutat asiàtica és una experiència molt diferent a moure's per occident. La Núria va adaptant-se pas a pas al tarannà dels seus habitants, per nosaltres xinesos, que tot i formar part d'aquest gran continent no se'n consideren part.

En una paraula com descriuries la ciutat?

Bogeria. O millor, desordre. Pel contrast tan gran que hi ha al teu voltant per poc que et moguis. A cada pas veus coses completament diferents. Sembla un país en miniatura.

Què destacaries de la cultura de Hong Kong?

Sincerament creia que el contrast

seria molt gros, però realment no és així. Tot i ser una ciutat asiàtica, és una ciutat que viu d'una forma molt occidental. Molt diferent de la resta de Xina.

Quines diferències hi trobes comparant-la amb altres ciutats de Xina?

Per ara només he estat a Shenzhen, que és la ciutat que hi ha just passada la frontera, i comparant-la amb aquesta trobo que la connexió a internet està molt millor a Hong Kong. A Shenzhen em va sobtar molt que no tinguessin accés a Whatsapp i a altres aplicacions de l'estil que no funcionen allà. Tot està molt més controlat pel govern i només pots fer servir unes xarxes determinades. A més, tota l'oferta de menjar a Shenzhen és cuina xinesa mentre que a Hong Kong hi trobes de tot. I per últim l'idioma. A Hong Kong gairebé tothom parla l'anglès, i això no passa a la resta de Xina, on parlen Mandarí o llengües regionals.

Estudies mandarí?

Sí, vaig començar només de posar el peu a la ciutat. Per ara, he fet dos nivells però l'aprenentatge és molt lent i difícil. No sé escriure els caràcters xinesos però començo a reconèixer algunes paraules i els tons.

Quina creus que és la principal diferència entre estudiar una llengua europea com l'anglès a estudiar xinès?

No és només que la base escrita sigui diferent, sinó tota la lògica de la llengua. Has de canviar la teva manera de pensar per poder començar a aprendre'l. En anglès es poden fer traduccions literals, i sonarà millor o pitjor, però t'entendràs. En mandarí, fer això és impossible, per això costa tant.

Com s'estudia el mandarí?

Primer els tons. La manera com pronuncies un mateixa paraula li canvia completament el significat. El mandarí, per exemple, té quatre tons. El cantonès, que és l'idioma oficial de Hong Kong, en té sis. Quan ja saps això, s'estudien paraules i després s'aprenen algunes frases. Jo no he estudiat cantonès, són llengües completament diferents. Aquí alguns parlen mandarí, però majoritàriament només cantonès i anglès.

Hong Kong va deixar de ser colònia britànica el 1997. Encara es nota la influència dels anglesos?

Sí, sobretot en el districte financer que és bastant semblant a la City de Londres. Però la manera de fer dels habitants és molt diferent.

Hi viu molt gent de fora o la majoria són locals?

Com que és una ciutat empresarialment potent, moltes companyies d'occident s'estableixen aquí. Això fa que també portin molta gent dels seus països a treballar-hi. Jo diria que és una ciutat força multicultural. Molta gent només hi ve per una temporada, però alguns s'hi estableixen. Molts francesos he de dir. (riu)

Creus que pels europeus viure a la Xina pot ser un repte?

Un repte potser no, però un gran canvi sí. És tot més brut, més contaminat. Fa poc van venir els meus pares de visita i la meva mare no

“Considero que Hong Kong no és una ciutat per establir-t’hi definitivament, però sent jove s’hi viu molt bé.”

podia entendre de cap manera que m’agradés tant viure aquí. Un contrast molt gran que pot xocar, ho entenc.

A la ciutat treballes per Acció, quina feina feu?

Bàsicament posem en contacte empreses catalanes amb empreses de Hong Kong i a la inversa. La nostra finalitat és promoure que els productes catalans o les companyies arribin a tenir mercat aquí i també que el nostre mercat disposi de coses de Hong Kong. És al·lucinant la quantitat de tractes que tanquem, però només som l’intermediari, el que ve després ja és cosa d’ells.

Catalunya és coneguda?

Per ser sincera, no gaire. I és això precisament el que s’intenta, fer-li un nom a nivell mundial com sí que és Barcelona.

Quantes empreses té Acció que es dediquin a fer el mateix?

Crec que al voltant de 36, en té força.

Per què vas escollir Hong Kong?

Volia una ciutat asiàtica. Fa dos anys vaig estar a Austràlia estudiant, i en acabar el programa universitari i abans de tornar a casa, vam voltar una mica aquests països. No vaig estar a Hong Kong en concret però em va encantar. Tenia ganes de veure com era aquest mercat i tenir l’oportunitat de treballar-hi em va semblar genial. Era molt més desconegut per mi que altres opcions com Amèrica o quedar-se per Europa i, com que m’agraden els reptes, vaig decidir-me per aquesta opció.

Veus complert el típic tòpic de “treballes com un xino”?

Rotundament no. Miren molt pels diners i guanyar-ne, però a Hong Kong han reduït les jornades laborals. Fins fa poc els dissabtes eren laborals. Ara ja ningú vol treballar el cap de setmana.

És barata la vida allà?

El menjar local és barat. Per 76 dòlars de Hong Kong (7€) dines molt bé, però si vols menjar més de casa pagaràs fins uns 100 (12€). És com tot, depenent del lloc i del barri per on et moguis.

Com són els habitatges?

Molt diferents, són pisos molt petits per un preu desorbitat. De fet, està al número 1 del lloguers més cars del món ara mateix. Els edificis són altíssims perquè no hi ha espai però la població no para de créixer, així que s’encareixen els preus. El resultat és que hi ha famílies senceres que viuen en una habitació d’un pis compartit.

Hi ha alguna cosa que no tinguis a casa i t’encanti d’aquesta ciutat i al revés?

M’encanta estar aquí per la diversitat cultural que hi trobes, tant en la gent com en el menjar. Idees de negoci innovadores i moltes oportunitats laborals, però trobo a faltar molt l’espai vital. Hi ha sempre molta gent a tot arreu i és difícil moure’s amb llibertat. La pol·lució també és un tema que està fatal, el cel té un color gris permanent a causa de la brutícia. Un fet curiós és que et recomanen no fer esport a l’aire lliure perquè és perjudicial per la salut degut a l’aire de més que respires. També trobo a faltar el menjar de casa tot i que aquí he descobert el dim sum, que és menjar xinès i que m’agrada molt.

Deixant de banda la contaminació i la gent, s’hi viu bé a Hong Kong?

Molt, hi ha molt ambient tot el dia. Considero que Hong Kong no és una ciutat per establir-t’hi definitivament, però sent jove s’hi viu molt bé.



Escaleres al temple dels 10.000 budes



Interior del temple Man Mo

Podries dir que Hong Kong és tal i com t’esperaves abans d’arribar?

Si t’he de ser sincera, no m’esperava res. No m’havia fet cap imatge mental de com seria. Òbviament, edificis molt alts, poc espai i que era Xina. Però em vaig deixar sorprendre.

Com tenen la democràcia?

Jo diria que vota tothom, però és un sistema curiós. Tot i que la base i la ideologia és en teoria comunista la ciutat està governada d’una forma totalment capitalista. Els empresaris més rics estan tots posats al govern i així és molt difícil canviar res a favor dels més desfavorits. De fet, hi ha un moviment independentista molt gran aquí, però és poc potent per no ser la ideologia de la classe dominant.

Per què independència?

Ells no es senten xinesos sinó hongkonguesos i els molesta bastant que et confonguis. Crec que la majoria comparteix aquest sentiment però no tots es volen separar de Xina pel simple fet de ser un país potent.

Tens data de tornada?

Em quedo a fer un màster aquí fins a finals d’any. Així que fins el desembre estaré aquí segur. Intentaré venir uns dies aquest estiu, quan tingui les vacances. Però si al final no es pot, desembre pot ser una data.

On ets veus vivint en el futur?

Difícil de respondre. Crec que possiblement a Europa. Sant Joan m’encanta perquè és on he viscut sempre i el porto al cor, però em sembla petit. Ara mateix crec que Barcelona o Catalunya en general pot ser un bon lloc per la cultura que tenim, el menjar, sabem viure bé. Aquí a Àsia és molt diferent, treballen més que viuen.



Jèssica Lorena Costa Gómez

Quant de temps fa que vius a Sant Joan?

Fa un any que visc a aquesta vila amb la meva parella, l'Albert, i la meva nena, l'Aisha. Tot i així, ja feia un parell d'anys que coneixia una mica el poble i la comarca.

D'on véns? Explica'ns una mica com és la teva ciutat i què feies allí.

En primer lloc he de dir que sóc colombiana, nascuda a l'any vuitanta-vuit a Bogotà. És una ciutat situada a 2600 metres d'altitud, al bell mig de la serralada dels Andes, i som uns 12 milions d'habitants, descomptant la que us parla. Jo recomanaria que visiteu el meu país si en teniu ocasió, per descobrir la

gastronomia, el paisatge i la seva gent, que us acollirà amb molta amabilitat, qualsevol època de l'any. Si us agrada la música, Bogotà ofereix festivals de tot tipus tot l'any.

Quan vaig acabar el batxillerat vaig anar cap Itàlia on hi viui part de la meva família, concretament a Lignano Sabbiadoro (UD). Allà vaig tenir l'oportunitat d'estudiar turisme, aprendre l'italià i l'alemany.

Per què vas venir a viure a Sant Joan?

Després de viure a Barcelona i a la comarca d'Osona, vam decidir amb la meva parella, nascuda aquí, tornar al seu poble d'origen amb la nostra nena acabada de néixer.

Quines diferències trobes entre els catalans i els colombians?

Evidentment la cultura catalana i la colombiana són molt diferents. Els colombians pensen més a viure el

present, el dia a dia, i no es preocupen tant com els catalans. El clima influencia en la manera de ser. Allà, potser per la calor, som més temperamentals i, aquí, més freds i calculadors. Jo, ara mateix, intento quedar-me amb el millor de totes dues cultures.

Quines creus són els principals avantatges i inconvenients de viure al nostre poble?

És un poble molt acollidor, està envoltat de molta natura, és fàcil



"Els colombians pensen més a viure el present, el dia a dia, i no es preocupen tant com els catalans"

fer amistats... Però a vegades, jo que he viscut i nascut en ciutats molt grans, trobo a faltar el bullici del dia a dia. També penso que en ciutats més grans tens més oportunitats de trobar feina, però pensant en la meva filla, considero que és el millor lloc per viure.

Segueixes l'actualitat del teu país? Com el veus?

Efectivament, sí que la segueix-ho. De fet, a Bogotà hi viuen els meus pares i el meu germà, i estic en contacte continu. Les noves tecnologies ho faciliten. En aquest moment el meu país està aconseguint una cosa que semblava impossible, signar la pau amb les guerrilles. Dos dels tres



grups més importants ja han abandonat les armes, i espero i desitjo pel meu país que aquest conflicte acabi finalment després de 50 anys. Estic molt orgullosa del canvi que estan fent per ser millors i espero que la desigualtat que hi ha entre les classes socials cada cop sigui menor.

Creus que algun dia tornaràs?

De moment no, evidentment que tornaré a visitar a la meva família i al meu país. Jo fa molts anys que sóc aquí i estic bé, però no se sap mai.

Per acabar em pots explicar alguna anècdota de la teva estada a Sant Joan?

Més que una anècdota, m'ha sorprès la llarga història del poble.



Guillem de la Calle

Primer Premi de CRACS de Treball de Recerca



Quan surti aquest article en Guillem de la Calle ja haurà acabat el batxillerat, de ben segur que haurà aprovat la selectivitat i s'estarà matriculant del que ell vol, de Ciències Exactes a la Universitat de Barcelona. Enguany ha guanyat el primer premi de CRACS de Treball de Recerca a Girona, un premi reputat que, de ben segur, li ha deixat les piles ben carregades per tota la carrera. Un premi molt merescut per aquest jove vital, amb les coses molt clares, apassionadament analític i racional, xopat d'una immensa força i clarividència pel que fa al seu futur immediat. Amb la seva mirada il·lumina els pous més foscos, i amb la seva tímida desperta tota la tendresa i admiració del món. Tot fent aquesta entrevista me n'he pedit de mirar-me les matemàtiques sempre amb una certa rancúnia que no deixa d'amagar la meva ignorància en el tema. En escoltar-lo, l'admiro i l'envejo. Voldria preguntar-li el perquè a alguns ens costen tant les matemàtiques però no ho faig, la resposta seria perquè no emmirallar-nos en gent com ell per resoldre el problema.

El títol del treball és Els tres problemes clàssics de la geometria grega: la fecunda i llarga recerca d'una solució impossible. Llegit d'una tirada gairebé espanta, et confesso la meva ignorància sobre el tema. Me'n podries fer cinc-cèntims, del contingut del treball?

En teoria hi ha tres problemes, però n'hi ha un que es considera el quart, però ara no el tractarem. Ho deixem en tres. El primer seria la duplicació del cub: et donen un cub, per tant, ja tens l'aresta del cub. El volum d'aquest cub el trobem mitjançant l'àrea de la base per l'altura ($V=A_b \cdot h = a \cdot a \cdot a = a^3$) i després el que es vol fer és construir amb un regle i compàs ideals, que són una mica especials...

No són el compàs i el regle que utilitzem sempre?

No, per a ells (els grecs) el regle era infinitament llarg i només tenia un cantó, no s'acabava mai, i el compàs era un compàs normal, però quan traçaves una circumferència i aixecaves el compàs del full es tancava i això no et permetia desplaçar distàncies.

O sigui, si volies fer dos cercles iguals, aquest compàs no t'ho permetia?

No. Segueixo amb aquest primer problema, per exemple, tens la duplicació del cub, i en vols fer un altre de volum el doble del primer. Amb aquest regle i compàs no ho podies fer pel teorema de Wantzell, ja que l'arrel cúbica de 2 no és un nombre construïble amb regle i compàs perquè el seu polinomi característic no té de grau una potència de 2. El segon problema seria la quadratura del cercle.

Que s'ha demostrat que és impossible de confeccionar amb regle i compàs ideals...

Exacte. En aquest problema et donen un cercle, la fórmula per trobar la seva àrea és $A=p \cdot r^2$ i volem trobar un quadrat que tingui la mateixa àrea que aquest cercle. És impossible perquè p és un nombre irracional i transcendent. Per tant, no és una arrel de cap polinomi a coeficient a Q . Segons el teorema de Wantzell, com que p no és algebraic sobre Q implica que p no és construïble i això implica que la quadratura del cercle és impossible.

I el tercer problema?

És la trisecció de l'angle: donat un angle cal dividir-lo en tres parts iguals mitjançant regle i compàs ideals. Tampoc és possible per un tema semblant al del problema de la duplicació del cub tot i que aquí es complica amb qüestions trigonomètriques.

Quin era el teu objectiu en fer aquest treball?

El meu objectiu bàsic era demostrar que aquestes tres premisses eren impossibles.

Complicat tot plegat. Vas haver d'estudiar per sobre del teu nivell?

Sí, i encara no he parat.

Des de quan t'agraden les matemàtiques? I per què t'agraden?

M'agraden des de ben petit. M'agraden, no ho sé, perquè et donen un enunciat i, mitjançant la lògica i amb diferents teoremes, tu pots demostrar que és cert. I això m'agrada, poder demostrar una cosa que sempre és certa.

Certa o equivocada. En tot cas, racional. La filosofia t'agrada?

Sí, tot allò que és lògic m'agrada. La història no m'agrada tant.

Tot aprofitant que ets estudiant, m'agradaria demanar-te com veus

l'educació en aquest país des del teu punt de vista.

A mi m'ha anat bé, vaig estudiar aquí a Sant Joan i ara a l'institut de Ripoll i m'ha anat bé. Ara, fent el treball trobo a faltar, de matemàtiques, que s'expliquin coses bastant més lògiques i no pas que et facin fer un càlcul que ocupi tota la pissarra i que al final arribes a un resultat. Per a mi el que és bonic de les matemàtiques és arribar a demostrar teoremes, els càlculs ja els fan màquines o altres especialistes com són els enginyers. Que et facin fer coses més lògiques que en realitat és el que són les matemàtiques. Que t'ensenyin a fer alguna demostració o la teoria axiomàtica de conjunts.

Que sigui més pràctica

No, que et donin un teorema, per exemple, i que el puguis demostrar. Més demostracions, teoria de conjunts i altres aspectes bells i bonics que he ampliat en el treball, que no es veuen i que tampoc no són molt difícils d'entendre. D'aquesta manera per entrar a les matemàtiques més formals, no hi hauria tanta dificultat, ja que ja estàs ficat dins el formalisme, llenguatge i raonament matemàtic.

I de les altres assignatures, què canviaries?

D'assignatures més teòriques, d'història per exemple. Jo veig que estudies molt per l'examen i després, al cap d'un mes, ja no t'én recordes. I potser faria una avaluació més continuada, que no es fes un examen on hi entrés tot, o exàmens més curts i més sovintejats, que haguessis de repassar cada dia.

Has sentit a parlar de l'Escola 21? T'imagines fent història, literatura, anglès... per projectes?

Sí, treballar en grup m'agrada, si tu no entens una cosa, un altre te l'explica.

Al marge dels estudis, he vist que t'agrada molt pescar

Sí, a vegades hi vaig, m'agrada. Vaig a Roda de Ter, o al pantà de Sau. Deu fer uns dos anys que ho faig.

Alguna altra dèria esportiva?

A vegades vaig en bici per la muntanya.

T'agrada viatjar? On has anat?

Per aquí a prop: a Itàlia, Pisa, Roma, Londres, París... M'agradaria anar a Nova York.

Per què?

Perquè és una ciutat molt futurista, té moltes innovacions tecnològiques.

Et planteges acabar la carrera i fer un Erasmus o un màster a l'estranger?

Sí, això més endavant, ja ho veurem.

He llegit que les empreses cada cop més demanen matemàtics. Quin tipus d'empreses són?

Vaig anar a parlar amb gent que està estudiant matemàtiques i amb professors, i em van dir que cada vegada més empreses en demanen. Que són empreses que s'instal·len a llocs més grans, a Barcelona, per exemple, no pas a llocs petits. I en aquestes empreses s'adonen que a un matemàtic li dones un problema i el resol. Encara que, puguin pensar que un matemàtic en segons quin tipus d'empresa, d'entrada, la seva carrera no li serviria per a treballar en aquesta empresa.

Els teus companys no et veuen una mica estrany? Quan un alumne destaca, guanya premis... en

comptes de veure'l com un exemple a seguir, fan la broma i el veuen estrany. Per què creus que és així?

Sí, però els amics de debò, si m'ho diuen, ho fan en conya.

A quina universitat estudiaràs?

Si puc triar, a la Universitat de Barcelona. Podia triar la Politècnica, però em van dir que feien unes matemàtiques més aplicades a l'enginyeria. I entre Barcelona i l'Autònoma de Bellaterra, em decanto per Barcelona per la situació.

Tenia alguna dotació el premi?

És un premi de reconeixement. També et donen 500 € per la matrícula a la Universitat de Girona, però si allà no fan matemàtiques, llavors ho perds.

Estàs ficat en alguna associació?

En matemàtiques sóc un col·laborador d'UNICOOS, que és una organització educativa i un lloc web creat per l'enginyer de telecomunicacions David Calle, un professor espanyol que té un canal de YouTube, que fa classes de matemàtiques, física i química. Als inicis de 2017, David Calle va quedar entre els 10 finalistes que van optar al Global Teacher Prize, el premi de millors professors del món. A la seva pàgina web, hi ha un fòrum on la gent penja dubtes de qualsevol nivell i on ens ajudem els uns als altres.



L'Hotelet de St. Joan

Sant Joan de les Abadesses ja torna a comptar amb un establiment hotel·ler que permet pernoctar al centre del nucli urbà. Des d'aquest abril que s'han obert les portes l'Hotelet de St. Joan, un projecte dels germans Eduard i Rafael Prat, amb l'advocat Felip Cañellas com a soci. L'hotel està situat a l'edifici de l'antiga fonda Can Janpere, al carrer Mestre Josep Ma Andreu. Per dirigir aquest nou projecte han escollit la santjoanina Anna Roquer. L'immoble, l'han reformat de dalt a baix i compta amb tres plantes. En la primera s'hi serveixen els esmorzars -sempre que hi són, d'origen local-, i en les dues següents hi ha 10 habitacions dobles i triples. Tot i que no són santjoanins, ell i el seu germà ja hi venien de petits i, de fet, coneixien la Carme Casals i en Fermí Ribera, antics propietaris de Can Janpere. "Amb la Carme vam establir una amistat ja



de ben petits, i al final ha acabat passant el que feia 25 o 30 anys dèiem, que algun dia agafaríem el seu relleu", explica Rafael Prats. "Ho teníem coll avall", afegeix. A Sant Joan, a més del lligam emocional també hi veuen una oportunitat, i creuen que el fet que hagin apostat per obrir un negoci d'aquestes característiques "segur que desembarca en futures inversions de gent que veurà el poble com una font

d'ingrés i de turisme". Després de tres mesos, estan entusiasmats per la bona acceptació dels hostes i expliquen que tots queden enamorats del poble i que volen repetir. En el moment d'escriure aquesta revista, L'Hotelet tenia una nota de 9,7 sobre 10 a Booking, un dels serveis online de reserva i puntuació d'establiments hotel·lers i de pernoctació.

Kan Dijous



A vegades necessitem una petita empenta per fer allò que més ens convé o ens ve de gust. És el que els ha passat a la Blanca Ruiz i a en Jordi Boixaderas amb Kan Dijous. Sempre els havia agradat i havien rumiat en obrir un negoci propi, un bar, però no va ser fins que unes circumstàncies personals varen accelerar-ho cap al mes de març i que varen veure el cartell del local que ara ocupa Kan Dijous, que no s'hi varen llançar. Per a la seva

aventura volien un bar petit, controlable, i que poguessin muntar al seu gust. És just el que han trobat a l'avinguda Comte Guifré. La falta d'experiència en aquest ofici, tret de quan la Blanca va treballar a La Rodona fa prop de 15 anys, l'han contrarestat amb les idees molt clares.

Tenien molt meditat que volien oferir alguna cosa diferent i anar una mica més enllà del que s'ofereix

habitualment. En aquest sentit, per exemple, el dia que parlem amb ells han acompanyat amb alguns musclos les begudes dels clients, en comptes de fruits secs. A part d'això, també busquen productes frescos i cuinats per ells. En aquest sentit, es varen sorprendre de la quantitat d'ofertes de plats congelats i especialitzats d'avui en dia, dels quals n'han volgut fugir. Així, un diumenge podrem fer un vermut amb escopinyes amb closca (res de llauna), sonso fresc, gambes salades, musclos de roca... També hi trobarem entrepans i hamburgueses fetes a la brasa. Obren de dimarts a dissabte, de 2/4 de 9, fins que marxa l'últim client; i diumenges de 2/4 de 9, fins que acaben els vermuts. Els clients en destaquen la qualitat del menjar i ells estan contents perquè és el que buscaven. Tot i que ara corroboren amb la seva experiència el que companys del gremi els varen advertir (que s'oblidessin del sofà de casa perquè el veuriem poc), estan sorpresos perquè ho estan gaudint molt.

Footballístiques

Fa pocs dies l'Abadessenc va celebrar els 85 anys d'ençà de la seva fundació. Això vol dir que l'any 1932 naixia el club però el futbol o el football –com es deia aleshores– ja era present a la vila uns anys abans. L'any 2007, pel 75 aniversari, el monogràfic de la festa major ja es va dedicar al tema i allí s'afirmava que des de 1908 alguns joves d'algunes cases de pagès baixaven al poble a jugar però que era a partir de la dècada dels 20 quan es començaven a formar els primers equips d'aficionats. No hi ha referències escrites que avalin aquesta data tan primerenca però sí que n'hi ha de partits de futbol i d'equips a partir de 1920.

Aquestes referències provenen de la publicació "La veu del Pirineu" que era, tal com diu el subtítol, un "periòdic Nacionalista portaveu del casal Català". En els seus tres únics números de principis de 1923 trobem referències "footballístiques".

En el primer fan un article explicant les virtuts de l'esport en general i del football en particular dient coses com "ens permeten propagar els exercicis físics com a un dels mitjans tal vegada de més eficàcia per la regeneració de la nostra raça (...) és un tònic pels pulmons, un exercitant del cervell, ens ensenya a tenir sang freda, a ésser disciplinats, perfecciona el nostre enginy, estimula la nostra activitat, excita els nostres sentiments ...". Després en un breu del mateix número de la publicació explica que el F.C. Santjoaní es va enfrontar el

dia de cap d'any al F.C Ripoll amb el resultat d'empat a 0 *goals* i que "s'estan fent els jersers i demés habillament per l'equip F.C. Santjoaní".

Aquesta nova equipació es va estrenar contra el segon equip de la Unió Esportiva Camprodon i no diu els colors de la nova equipació ni el perquè de l'elecció dels mateixos, així s'hagués pogut resoldre un dubte. Pel que fa al partit, el F.C. Santjoaní va perdre per 4 a 0 i la crònica informa que els camprodonins tenien un equip formal amb entrenaments i equips regulars, afegeix que "s'estan fent les gestions per aconseguir un camp que reuneixi les degudes condicions per als jugadors i la comoditat del públic". Aquestes gestions van permetre crear en el futur el camp de Manigosta que estava on hi ha

actualment la Colònia Espona.

Hi ha una nova referència a dos partits contra la Joventut Esportiva de Ripoll, un a Sant Joan i l'altre a Ripoll. En l'anada la nota més destacada, segons la crònica, fou el vent, l'avorriment dels aficionats locals i la nova derrota per 4 a 0. A la tornada, ja sense vent, foren de nou derrotats pel mateix resultat.

Aquestes són les referències "footballístiques" que recull aquesta publicació. S'haurà d'esperar fins a la dècada dels 30 quan una altra publicació anomenada "Castelltallat" repregui les cròniques. Per desgràcia el F.C. Santjoaní no va reeixir com a equip de la vila però veient els seus resultats potser va ser millor que aquest team d'aficionats quedés com a part de la història del futbol a la vila.



Camp de futbol de Manigosta. Anys 30.
 Família Laucó-Cambras. Fons L'Abans. Arxiu Municipal de Sant Joan de les Abadesses.

Antoni Sanchís

Travessar l'Atlàntic per tornar a veure Sant Joan, 65 anys més tard



Sanchís a la casa que va viure l'any 1937

Aquest article és una ampliació del que va publicar el 9 Nou el 10 d'abril passat, per part del mateix autor.

De persones que han acabat a l'altra punta del món, lluny del poble on varen viure la infantesa, n'hi ha moltes. De les que amb quasi 90 anys travessen oceans per l'anhel de veure l'altra vegada en coneixerem ben poques. És el cas d'Antoni Sanchís Canyadell (Barcelona, 1927) que va reunir la salut física i mental necessària per embrancar-se a fer el trajecte Buenos Aires - Sant Joan de les Abadesses aquest mes d'abril passat. L'incitador del viatge va ser el record d'alguns dels anys més intensos de la seva infantesa que va passar al número 11 del carrer Major (que des dels anys 20 es deia Bisbe Gaufred i, durant la guerra, Rafel de Casanova). En un altre pis d'aquell casalici hi vivien la Rosa Planas -la seva àvia i l'arrel santjoanina de la família- i el seu marit Roc Canyadell. Aquest matrimoni havia tingut tres fills: en Domènec, la Queta i l'Angelina, la mare del nostre protagonista. L'Angelina va anar a

l'escola a Barcelona, on va conèixer l'Albert Sanchís, empleat a la Westinhouse, i amb qui va tenir quatre fills.

Quan Sanchís tenia prop de 10 anys, ell, els seus tres germans i la seva mare varen venir a viure a la casa dels avis (a principis d'estiu de l'any 1937), quan el pare va decidir portar-los allà, buscant refugi a la situació cada vegada més complicada de la Barcelona de la Guerra Civil. "Per anar a l'escola havíem d'esquivar els forats de les bombes", recorda Sanchís. Havien començat a caure un 13 de febrer d'aquell any, des del creuer italià Eugenio de Savoia, quan varen morir 18 persones. El primer atac aeri va ser el 16 de març, però el més greu va ser el 29 de maig, que va fer que els pares de Sanchís prenguessin la decisió. Varen obtenir un salconduit gràcies a l'alcalde santjoaní d'ERC Ramon Arqués, que just feia pocs dies que era alcalde, i que va prendre el relleu de Josep Moreta (POUM). Gràcies a tot això varen aconseguir arribar al poble, on el protagonista d'aquesta història va

fer les malifetes habituals d'un infant de prop de 10 anys, mentre a casa miraven el conflicte de reüll, pendents del pare que continuava a la ciutat.

Confessa que no els va faltar de res, ja que tenien "una fama molt bona" i que els comerços els donaven queviures encara que en aquell moment no tinguessin diners per pagar-los: "Ens deien que ja ho pagaríem quan acabés la guerra amb la moneda que quedés llavors", explica Sanchís. D'aquella època té present el negoci que hi havia al mateix edifici, Cal Fideuer, on feien pasta que després assecaven a l'últim pis. També recorda com, després d'anar a l'escola, es reunien amb els amics (en recorda els cognoms Tarré i Armengol) i buscaven un camp on encendre foc i cremar panotxes de blat de moro per menjar-se-les, encara que fossin verdes. Cada quinze dies rebien la visita del seu pare, que havia de fer el trajecte de Ripoll a Sant Joan a peu. En les retrobades, el patriarca li explicava, sorprès, com havien crescut unes mongeteres (l'Antoni Sanchís les havia plantades d'amagat), i com la veïna de dalt li havia demanat si es podia menjar els llegums que li arribaven a la finestra.

No totes les imatges que té gravades són bones, ja que tot i que es trobava en una de les èpoques de



Carta de recomanació escrita per Enric Riera



Sanchís (el nadó) amb la seva àvia, els seus pares i el seu germà, a Sant Antoni l'any 1928

descobriments i d'autonomia més boniques d'un infant, vivien en un context de guerra. El 2 de desembre de l'any 1938 va passar un avió que uns russos de les brigades internacionals que aquells dies eren al poble varen identificar com a una "pava", un avió de reconeixement. Aquella tarda, tot i que els bombardejos varen caure lluny del poble, varen causar dues víctimes, de la que en recorda especialment la de la Colònia: "Hi havia una noia [Teresa Piella Cels, 6 anys] que estava pastant les vaques, i li va caure a ella i la va matar, pobra". L'altre fou Josep Folcrà, a la baixada de les Llances. També recorda com durant la guerra hi havia un home amagat a les golfes de la casa.

En acabar la guerra, dos o tres dies després de l'entrada dels franquistes, varen tornar a Barcelona. La seva mare va tenir el coratge de parar un camió que anava a la ciutat pel gual de l'Espona (ells mateixos havien vist com dinamitaven els ponts des de Sant Antoni), després de setmanes sense poder saber res del seu pare. Allà es varen retrobar i, més tard, amb 16 anys, quan va finalitzar els estudis bàsics, va aprendre decoració de rebosteria mentre treballava davant de la font de Canaletes, a la confiteria Esteve Riera, l'introduïdor de la maquinària als obradors (les va exhibir a l'Exposició Universal de 1929) i qui va importar el briox francès a aquesta part de la frontera. Allà també hi va viure una anècdota

curiosa d'aquelles que passen poques vegades a la vida. Un divendres va explicar a un company que se n'anava al poble dels seus avis a passar el cap de setmana. Quan li va dir el nom de "Sant Joan de les Abadesses" no va haver d'explicar on era, ja que el seu company n'era fill, en Joan Camps. Quan varen començar a explicar on vivien, va arribar la segona casualitat que fa que la història sigui rodona: al nostre poble vivien al mateix edifici! Així com l'entrada de la casa Maragall continua igual, actualment, de la confiteria Riera no en queda ni rastre, i l'immoble és ocupat pel Baviera Restaurant, gens recomanable segons els comentaris dels usuaris causals i que ofereix english breakfast, un exemple més de la pèrdua d'empremta pròpia de les grans ciutats, que Sanchís també ha observat passejant per la Rambla de les Flors.

Quan el nostre aprenent de pastisser va ser cridat a fer el servei militar, el seu pare va pagar "la bola" perquè no l'hagués de fer, i va decidir seguir el consell d'un tiet que s'havia exiliat a Argentina, i que li recomanava travessar l'Atlàntic. El parent s'hi havia exiliat durant la guerra, i en aquell moment era "director de propaganda" d'una de les ràdios més importants, Ràdio Belgrano. "Nosaltres estàvem bàrbaros aquí, però el meu pare era molt aventurer i s'ho va vendre tot i vam marxar cap allà", descriu. Així doncs, el desembre de 1946, varen agafar el transatlàntic

Julius, que 25 dies més tard arribaria a Buenos Aires. Allà varen penedir-se de la decisió, perquè la seva casa a Barcelona era molt millor que la d'Argentina, però ja havien fet tard perquè ja se l'havien venuda per afrontar les despeses del viatge.

Allà, una carta de recomanació d'Esteve Riera va aplanar-li el camí per treballar en les millors pastisseries de la ciutat. Primer a El Molino, als afores, i més tard a Minotti, on decorava bombons, ous de Pasqua, pastissos... Va tornar a Catalunya cinc anys més tard i d'una forma fugaç per casar-se, però l'enyorança que va patir llavors la seva dona en tornar a Argentina va fer que no hi posés mai més els peus, fins aquest abril, 65 anys després, ha complert el somni de tornar a passejar per la Vila Vella i veure com encara reconeix el portal de casa seva: "Tinc tants bons records de tot el que vaig passar que tenia pendent tornar a Sant Joan de les Abadesses, i he tingut una gran emoció de veure-ho". "L'he trobat molt canviat, però la part on vivia està igual, i això m'ha agradat", afegia. El varen acompanyar la seva filla Anna Maria i la seva néta, entre d'altres, per complir aquest somni de l'Antoni que també compartia amb el seu altre fill Toni, mort recentment.

Va ser com un regal per a ell, però també per a tots els santjoanins que varen tenir el plaer de parlar-hi i conèixer més detalls d'un temps històric de la vila. Fins a finals d'abril, quan va tornar a travessar l'Atlàntic, va visitar Montserrat, va recórrer Barcelona, Cerdanyola (el poble de la seva dona), la Costa Brava, va fer una escapada a París i, en tornar, va anar a veure un partit de lliga entre el Barça i la Real Societat, ja que es descriu un "hincha del Barcelona". Va veure dos gols de l'argentí Messi, tot i que ell es confessa fan de Piqué, en la victòria innòcua dels barcelonins per 3 a 2. Segueix l'actualitat de l'estat a través dels canals internacionals i, sobre la situació i les aspiracions independentistes a Catalunya, és tant críptic com pràctic: "Si convé, endavant".

Grup Fotogràfic Abadesses

La llum del Nord



Quan estava acabant els meus estudis de Disseny Gràfic, vaig exposar al meu professor de fotografia la meua intenció d'associar-me al Grup Fotogràfic Manlleu. La seva resposta no podia ser més contundent "és el millor que pots fer". Dotze anys i tres associacions fotogràfiques després, sovint penso amb la sentència de l'Ignasi.

Una associació fotogràfica s'estableix sobre tres potes; la fotografia, l'associacionisme i el territori al qual representa. La primera és lògica i és la principal diferència entre nosaltres i una associació de puntaires. Les altres dues però, ja són més especials. Amb més de quaranta associacions, Sant Joan és un cor cultural i segurament un dels municipis amb més "entitats per càpita" de Catalunya, això ho puc dir objectivament des de l'òptica de qui no ha viscut sempre al poble. No és corporativisme, quan fa una mica més d'un any vam inaugurar l'exposició "Santjoanins" i vaig veure la rebuda que tenia, sabia que l'únic que feia falta perquè hi hagués una associació fotogràfica al poble era que algú ho proposés. Ara, amb el Grup Fotogràfic Abadesses navegant a velocitat de creuer, parem cada

quinze dies al Bar el Centre per a acollir nous socis d'arreu de la comarca.

Ben mirat, més que un creuer potser la nostra associació seria més una Arca de Noè, amb una parella de cada espècie. Tenim fotògrafes que destaquen per la seva visió creativa, fotògrafs de natura forjats a força de passar-se hores i hores a la muntanya o als aiguamolls, una corresponsal a Londres i fins i tot un soci que fa una combinació preciosa de macrofotografia de natura amb figuretes de modelisme. Però la nostra missió no és mirar cap a dins i adular les nostres pròpies fotografies, sinó mirar cap a fora; acollir a aficionats de la fotografia d'arreu de la comarca i projectar Sant Joan al món.

Aquest estiu, quan volteu "per fora el poble" (això inclou des de la Collada de Santigosa fins a l'Antàrtida) compartiu les vostres fotografies amb l'etiqueta #SantjoaninsPelMón i ajudeu-nos a consolidar aquest projecte tan engrescador anomenat Grup Fotogràfic Abadesses, que com totes les associacions del poble, vingueu o no a les reunions, també és vostre. Benvinguts al Temple.

<https://www.instagram.com/gfabadesses/>

<https://twitter.com/gfabadesses>

Facebook: Grup Fotogràfic Abadesses
gfabadesses@gmail.com



Joan Pous



Joan Pous



Pere Mir



Fina Clotet



Fina Clotet



Accèssit al patrimoni santjoaní, autores: Fina Clotet i Marga Carbonell.



Fina Clotet



Els trofeus del primer ral·li fotogràfic, fets per Sergi Vidal



Fina Clotet



Fina Clotet

La Titi i la Lia,

dues vides dedicades als més menuts



La 'Titi' i la 'Lia' jugant a la llar d'infants pocs dies abans de la jubilació de la 'Lia'.

La llar d'infants El Molí Petit ha tancat aquest curs una etapa. El passat 7 d'abril es jubilava Rosalia Buixasa i la seva marxa, sumada a la jubilació de Teresa Bosch, suposa un punt i a part en la història del centre. La 'Titi' i la 'Lia', com les coneix tothom, han estat més de 40 anys treballant en la cura i la formació dels més petits del poble, adaptant-se als canvis educatius que hi ha hagut en aquestes dècades. I ara, un cop acabada la seva etapa professional i amb la perspectiva dels anys, asseguren que tornarien a fer la mateixa feina i amb la mateixa il·lusió.

Els inicis

La Teresa Bosch –que des de finals dels anys 80 és per a tots la 'Titi', després que un alumne, Joan Soler, la bategés així– va ser la primera que va treballar a la llar sota la direcció de la germana Maria Fortín. Ella ja treballava tenint cura dels alumnes més petits de l'Escola Abadessa Emma i quan al poble hi va haver moviment per obrir la llar –que va començar a funcionar el 1972 després de construir l'edifici en un terreny de les germanes Carmelites– va fer una instància a l'ajuntament

demanant d'ocupar-se d'una classe (per conèixer més a fons la història del centre vegeu el número 3 de la revista SJA de l'abril de 2012 que va fer la llavors junta de l'AMPA). Per formar-se, les germanes li van proposar a la Teresa fer pràctiques amb nadons a Terrassa i també va estar mig any a l'Hospital d'Olot fent un curs d'infermera puericultora. “Per a mi va ser clau la informació que em van donar els metges perquè en aquell moment no hi havia ni documentació ni formació específica per a escoles bressol”, explica. Al cap de 3 anys, va començar a

treballar-hi la 'Lia'. Recorda que la germana Fortín li va demanar si li agradaria i, tot i que ella tenia altres ofertes de feina, va acceptar-ho perquè "sempre m'havien agradat els nens, malgrat no tenir cap formació ni coneixement en aquest àmbit", diu.

La 'Titi' i la 'Lia' expliquen que els primers anys van ser de molta il·lusió però també de molta feina i sacrifici. Feien jornades laborals de dilluns a dissabte de més de 10 hores sense descans al migdia –perquè dinaven amb els nens– i també s'havien d'ocupar de la neteja del centre. A més a més, durant uns anys –quan es va fer reducció de personal per la baixada d'alumnes– fins i tot van haver de fer el menjar. Això, tal com explica la 'Titi', implicava que cada setmana una d'elles començava la jornada anant a comprar tot el que feia falta pels dinars i berenars, després ho cuinava i també havia de netejar la cuina. La 'Lia' afegeix: "Aquesta llar d'infants ha tirat endavant gràcies als esforços que van fer aquells anys totes les persones que hi van treballar, ja que fins i tot havíem pintat parets i fet feines de fusteria".

Anys de reivindicacions i de formació

Una de les primeres millores que van aconseguir va ser no haver de treballar els dissabtes. La negociació

la van fer amb els responsables de la fàbrica Espona, impulsors de la llar –que en els inicis es deia "Casa Cuna i Guarderia Infantil"– i membres del patronat municipal que la gestionava. La 'Titi' i la 'Lia' recorden que no va ser fàcil i que fins i tot els van dir que hi havia moltes persones disposades a ocupar el seu lloc si elles no volien fer la feina. Finalment, però, i a base d'insistència i amb l'ajuda dels pares, quan aquests van anar guanyant pes a la llar, ho van aconseguir. Després, van arribar les vacances per Setmana Santa i Nadal i els augments de sou. "Tot plegat va ser un gran aprenentatge i ens va enfortir", afegeix la 'Titi'.

Paral·lelament a la consecució de millores laborals, també van haver de formar-se. La 'Lia' explica que des de l'ajuntament els van dir que era important per no perdre la plaça i llavors van fer un curs d'idoneïtat a la UB, equivalent a un FP2, que elles van escollir fer a Sant Pau. La 'Titi' assegura que va ser una gran experiència, tot i que també la qualifica de "dura". El curs el feien els dissabtes, amb el cansament acumulat de la setmana, i marxaven amb el primer tren que sortia de Ripoll. Com que feia molt fred es posaven "els guants com a mitjons", diu la 'Lia', mentre que la 'Titi' recorda que el tren no s'escalfava fins a Vic i que els vidres dels vagons es glaçaven. Totes dues destaquen

la qualitat dels professors que els van fer la formació i també expliquen que els deien que elles tenien "tota l'experiència del món a la pràctica" i que era paradoxal que haguessin de fer la part teòrica per acreditar la seva vàlua. Més enllà de les classes, la 'Titi' i la 'Lia' també asseguren que el fet de trobar-se amb educadores d'altres escoltes bressol va ser molt enriquidor per conèixer altres maneres de treballar. La seva tutora va ser Teo Pavon, una "gran professional", en paraules de la 'Lia', i una de les persones que més les va animar i ajudar a tirar endavant el curs. Més tard, Pavon també tindria un paper destacat a l'hora de dissenyar la llar d'infants quan es va ubicar a l'Escola Mestre Andreu.

La psicomotricitat, el primer gran avenç

La feina d'educadores a la llar d'infants implicava, segons la 'Lia', haver fer de psicòlogues si hi havia problemes a les famílies, de professores, d'infermeres... Algun d'aquests rols, però, va començar a canviar ara fa 30 anys amb la incorporació de les visites del psicòleg Tomàs Sadurní que va introduir la psicomotricitat i l'adaptació a principi de curs. Totes dues asseguren que aquest va ser el canvi més important fins llavors en la manera com s'educava els infants



Unes de les primeres imatges que la 'Titi' i la 'Lia' guarden dels seus primers anys a la llar



Imatge de la llar a finals dels anys 80 quan es va començar a introduir la psicomotricitat

i la 'Lia' recorda que eren de les escoles bressol més avançades de la zona perquè no era habitual tenir un psicomotricista. La manera de treballar de Sadurní va agradar molt a les educadores i va portar la 'Lia' a formar-se i a convertir-se en especialista en la matèria, de manera que, a partir d'aquell moment, sempre més va fer la psicomotricitat a la llar.

La major implicació de les famílies a finals dels anys 80 va permetre començar a fer també excursions i sortides quan encara no s'acostumava a fer. La 'Lia' diu que demanaven permisos als pares i que amb això també van ser pioneres. Les primeres van ser per Sant Jordi, per veure l'ambient, o a comerços del poble, perquè aprenien oficis i així els nens podien veure com treballaven. Aquestes sortides van anar seguides de visites a cases de pagès com Can Barraca, la Batllia o Rodonella on eren els pares amb els seus cotxes els qui portaven els nens. Les educadores recorden que a les cases els acollien molt bé i que els convidaven a berenar. Més tard, una normativa obligaria que tots els desplaçaments es fessin amb autocars i llavors van començar a fer viatges de fi de curs a un parc infantil d'Olot, a la Fageda d'en Jordà o a Núria. També era habitual fer un dinar a Sant Antoni i durant uns anys un dia a la setmana anaven a la

piscina a Ripoll. D'altra banda, la llar va comptar durant uns anys amb la visita del Pare Noel abans de les vacances de Nadal, mentre que per Carnaval pares i fills guarnien una carrossa i animaven la festa del diumenge a la tarda. També s'han acabat convertint en un clàssic les visites als avis a la Fundació Emma, tot i que primer eren els avis els qui visitaven la llar d'infants. La 'Titi' i la 'Lia' recorden amb especial tendresa aquests anys pel seu caràcter innovador i perquè formaven "una gran família" i asseguren que encara ara es troben pares que els agraeixen tota la feina que van fer.

Canvis de centre i de materials

A finals dels anys 90 l'Ajuntament va decidir traslladar la llar a l'edifici de l'escola pública, el Mestre Andreu, i per fer les obres es van assessorar per Teo Pavon que aleshores treballava al Departament d'Ensenyament i aquesta els va aconsellar visitar l'escola bressol de la Generalitat a Olot. Gràcies a l'aportació de Pavon, la nova llar va incorporar, entre d'altres, vidres a la zona dels canviadors per poder vigilar els altres infants. Totes dues expliquen que per poder obrir l'1 de setembre de 1997 van haver de treballar intensament l'última setmana de vacances però, com havia passat en tantes altres concessions,

asseguren que ho van fer "de gust perquè s'ho sentien com a casa seva". Coincidint amb aquest canvi, també es va batejar la llar amb el nom d'El Molí Petit i Josep Miquel els va fer el disseny de la imatge. Va ser després d'un procés participatiu on van votar els pares. A banda del nom actual també hi havia les propostes d'Els Petits Pabordes, Les Moreres i Els Cigronets.

El canvi d'ubicació definitiu a la Vila Llària es va fer el gener del 2008 i, en aquest cas, el motiu va ser la falta d'espai al Mestre Andreu quan es va passar a tenir només una escola al poble.

Al llarg de tots aquests anys, les educadores de la llar s'han anat reciclant amb diversos cursos. Ara en fan un, per exemple, amb Rosa Ferrer per introduir conceptes de les metodologies Montessori i Reggio Emilia. La 'Titi' explica que aquest ha estat l'altre canvi important en tots aquests anys d'història del centre juntament amb la psicomotricitat. Ara es treballa per espais i amb material fungible i reciclable i s'han deixat de fer fitxes.

Una inundació i una amenaça de bomba

Després de més de 40 anys de feina i de dedicació a la llar, la 'Titi' i la 'Lia' expliquen que han viscut molt bons moments que no oblidaran, però



Una altra de les visites que van instaurar la 'Titi' i la 'Lia' va ser per Sant Jordi perquè els infants participessin de l'ambient del poble



Els contes són una de les eines de treball més importants per a les educadores de la llar i part de l'aprenentatge consisteix en què els infants els repeteixin i expliquin als seus companys

també d'altres que retindran en les seves memòries per motius menys gratificants. El primer va ser una inundació a finals dels anys 90 que va obligar a traslladar la llar a l'escola Mestre Andreu, on els van cedir 3 aules. El trasllat el van fer a peu i en un sol dia i per portar el material van fer servir els llits dels nadons. A causa d'aquesta inundació, van perdre molt material, sobretot fotografies dels primers anys. Per això, van decidir portar a l'arxiu les que van poder recuperar i algunes de les que tenien a casa perquè en quedés “un record pel poble” diu la ‘Titi’. L'endemà de la inundació va ser l'únic dia en tota la història de la llar que aquesta va haver de tancar les portes en un dia feiner.

Uns anys més tard, també van viure amb angoixa l'amenaça per una bomba i la consegüent evacuació per part dels Mossos d'Esquadra fins a la tarda, així com dos robatoris a l'Escola Mestre Andreu en els quals els lladres van entrar per la llar d'infants. Per sort, però, asseguren que res de tot això ha acabat essent greu i és una de les coses de les quals estan més satisfetes. Totes dues es declaren “devotes” de Sant Antoni i confessen que des del primer any de ser a la llar han portat un ciri a Sant Antoni perquè les ajudés al llarg del curs. Això encara ara es fa i ja s'ha convertit en una tradició.

La jubilació

Fent memòria de la seva etapa laboral, la ‘Titi’ i la ‘Lia’ asseguren: “Sempre hem tingut molts lligams amb els nens, suposem que perquè sempre hem fet molt de gust la nostra tasca”. La ‘Titi’, que confessa que a vegades quan en parla se li neguen els ulls, afegeix que es considera una privilegiada per haver pogut fer sempre una feina que li ha agradat i que és molt vocacional. Totes dues coincideixen a assenyalar que el secret del bon funcionament de la llar ha estat la seva amistat. “Ja érem amigues de petites perquè només ens portem un any. Hem treballat tota la vida juntes i ara continuem amb aquesta bona relació”, diu la ‘Titi’. La ‘Lia’, per la seva banda, creu que ha estat la complicitat fruit de la seva amistat la que ha fet que superessin les adversitats i s'adaptessin als canvis. Diu, també, que si no hi hagués hagut bona relació no hagués funcionat tan bé. A això, asseguren que cal sumar-hi que han estat “molt felices i que sempre s'han sentit molt valorades pels pares”. Ara, però, tenen clar que cal deixar pas a gent més jove i, tot i que encara es veurien amb cor de continuar, estan convençudes que cal tancar aquesta etapa. De tants anys d'experiència, han après que els nens necessiten lligams efectius i també sentir-se escoltats. Totes dues diuen que els infants són “molt agraïts i que els agrada que els

estimïn, els escoltin i estiguin per a ells, sobretot amb el ritme de vida que es porta avui dia”. La ‘Lia’ considera que al llarg de més de 40 anys de professió i malgrat l'evolució de l'educació en aquesta etapa de 0 a 3 anys, els nens no han canviat tant: “Sí que els d'ara són més autònoms i tenen més estímuls, fet que es nota en el seu desenvolupament, però tampoc són tants els canvis respecte els primers que vam tenir”. I és que per a totes dues hi ha uns elements clau que sempre han funcionat i que sempre han agradat als nens. Aquests són l'expressió corporal, la música i els contes –en aquest últim cas, remarquen que és molt important explicar-los sempre igual perquè l'infant els pugui recordar i després participar a l'hora d'explicar-los-. Una altra de les claus per elles de l'educació en aquesta etapa és que les educadores estiguin sempre pels alumnes atenent les seves necessitats des de la mirada d'un infant: “Els nens són el més important de la llar i això no ho podem oblidar. De fet, aquest ha estat sempre el nostre principi i, per això, han passat els anys i encara som una mica nenes. Juguem, cantem i fem el pallaso”. Amb tot aquest bagatge i aquests coneixements, el projecte de la llar d'infants s'acaba per a la ‘Titi’ i la ‘Lia’ però continua per a tot el poble amb la seva empremta de més de 40 anys.



La ‘Titi’ i la ‘Lia’ en una de les últimes imatges a la llar d'infants



La ‘Titi’ i la ‘Lia’ en un dels espais de la llar d'infants a la Vila Icària on han acabat la seva etapa laboral

Les àligues de Sant Joan



Dubai, des de la cabina de l'avió pilotat per Marc Santanach

Hi ha professions o aficions que ens poden semblar forassenyades, com ara, l'aviació. Ens preguntem què ha empès quatre santjoanins a dedicar el seu temps o fins i tot la seva vida a emprendre el vol dia rere dia. No ens hauria d'estranyar: si fins i tot el símbol de la vila de Sant Joan és una àliga. Què els deu haver fet sortir del nostre petit cel per buscar-ne d'altres?

Aquest és el cas d'en **Jordi Martínez** i en **Marc Santanach**, tots dos pilots d'avió. En Jordi explica que li va costar trobar feina. Va haver de marxar als Estats Units per treballar, més tard va tornar a Catalunya i va crear la seva pròpia empresa, una companyia d'avions privats.

A en Marc Santanach, quan va acabar el curs de pilot, li van oferir feina com a instructor de vol. Ara, però, treballa per una empresa de Luxemburg semblant a la d'en Jordi. S'ocupa de pilotar un avió d'una família de Bulgària. "Ara volo sobretot a Europa, Orient mitjà i cada dos o tres mesos fem un viatge una mica més llarg: a Estats Units, les Maldives, algun lloc a l'Àsia".

Els seus horaris no són gens convencionals, treballen quinze dies seguits i després en tenen quinze de festa. Tot i així, durant els quinze dies de feina no és que volin sempre: han d'estar disponibles, l'avió sempre ha d'estar cobert per dos pilots. Si no hi ha vols es queden a l'hotel o fan turisme per la ciutat. En Marc explica que passa molt temps amb els tripulants: "La nostra relació és més que laboral, els veig més que a la família". A més, qualsevol tindria enveja dels clients que sol·liciten els seus serveis. Els avions privats són el mitjà de transport de *celebrities* del món de l'esport, de la música i del cinema.

"El que m'agrada de la meua feina és que no hi ha mai rutina, comparat amb el que podria ser una companyia gran. En el nostre cas és molt imprevisible, puc haver d'anar a Moscou nevant o a les Maldives o a Dubai, on estan a més de trenta graus". En Marc explica que li agrada molt aquesta imprevisió cada cop que va a treballar, que a cada rotació pugui haver-hi una sorpresa. "Nosaltres som conductors de taxi, Iberia són conductors d'autobús",

assegura en Jordi. Explica que els pilots de vols comercials tenen rutes determinades i les repeteixen, a ells en canvi, els ordenen llocs diferents cada vegada. Tot i que sempre hi ha destins que es repeteixen amb una determinada família, mai no saben on tocarà anar el proper mes. "A mi la rutina em mata", diu en Jordi.

Aquesta feina no previsible, però, també té conseqüències. "Passes bastant temps fora. Jo marcho quinze dies però la vida continua aquí: amb la família, els amics, si tens parella...



El pilot santjoaní, Marc Santanach



Legacy 600, l'avió que pilota en Jordi Martínez



No deixes de viure en hotels, amb la maleta amunt i avall", explica en Marc. Tot i així, en Jordi assegura que no és tan difícil com pot semblar compaginar la feina amb la vida familiar. "Els quinze dies que sóc a casa, sóc a casa. Hi estic tot el dia, puc portar els nens a l'escola i anar-los a buscar. Segurament passo més temps amb ells que molts pares que treballen i només els veuen a les vuit del matí i a les vuit del vespre". Ara bé, tots dos coincideixen en què ara mateix no canviarien aquest estil de vida per un de més convencional.

Els estudis de pilot són com anar a l'autoescola. Hi ha una part teòrica, on els ensenyen principis de vol, meteorologia, procediments d'avió... i una de pràctica, amb unes determinades hores de vol. Després

"El que m'agrada de la meva feina és que no hi ha mai rutina, comparat amb el que podria ser una companyia gran. En el nostre cas és molt imprevisible"

d'això els donen la llicència de pilot, tot i així, cada avió té un curs específic per poder-lo portar. També han de passar una sèrie de proves mèdiques anualment, que inclouen una part de reconeixement psicològic i que des de l'accident de German Wings s'han intensificat.

Per sort, cap dels dos ha tingut mai cap accident. Asseguren que volar és segur, gairebé no n'hi ha d'accidents i normalment es produeixen per un

cúmulo de coses que surten malament.

"Potser hi ha més risc baixant de Sant Joan a Barcelona un diumenge a la tarda quan és temporada d'esquí o de bolets, que no pas portant un avió", assegura en Marc. Hi ha 100.000 vols al dia al món. Comparat amb els cotxes, el percentatge d'accidents és molt més baix, però tot i així tenen molt més ressò quan passen.

Això de volar, però, també pot ser un hobby. Aquest és el cas de l'**Eduard Masdeu** i en **Pau Romero**. L'Eduard fa vint-i-cinc anys que és aficionat a l'aviació: "No sé el que té però quan has aterrat, al cap de deu minuts ja tornaries a sortir. Enganxa a tothom". A més, l'aviació li ha despertat una altra afició: la fotografia. "Allà dalt veus un paisatge increïble i el vols



Iran i Dubai amb la vista privilegiada d'un pilot d'avió. Fotos: Marc Santanach

Si una cosa tenen en comú tots plegats, és que transmeten molta seguretat i alhora passió per tornar-se a enlairar una altra vegada

immortalitzar. No surto mai sense la càmera”.

En Pau Romero explica que quan vola desconnecta de tot: “Un cop ets a l’aire marxen els problemes, l’estrès, el dia a dia de la feina... Quan ets allà dalt te n’adones que realment són poca cosa, t’oblides de tot. A més de desconnexió també hi ha l’adrenalina de volar. Pots fer girs molt tancats, amorrar l’avió cap avall... És aquest buit que es fa la panxa. Com una atracció, però portada per tu”. A més, diu que l’aviació no és una afició solitària. Hi ha associacions de pilots, hi ha clubs, constantment es fan trobades i activitats.

A ell aquesta passió li ve de molt jove. Quan el seu pare es va comprar una avioneta fa trenta-cinc anys ell l’acompanyava a volar, en van aprendre junts. Més tard se la van vendre i ho van deixar. Ara ja fa uns quatre o cinc anys que va tornar a posar-s’hi. Ara té una avioneta a l’aeroclub de l’Empordà.

Cap dels dos tampoc ha tingut cap ensurt important. “Quan ets novell al principi fas algun aterratge forçat, alguna parada de motor...”. En Pau assegura que la clau és la previsió. Si la meteorologia no és bona, no surt i cada cinquanta hores li fa una revisió general a l’avioneta. “Quan estic a dalt, no vull tenir la sensació de voler baixar ràpidament”. L’Eduard també ho confirma “Estem molt mentalitzats amb la parada de motor i prenem moltes mesures de seguretat. Són aparells molt senzills i les inclemències del temps els afecten molt”. Al contrari del que



Pau Romero va començar a volar fa 35 anys amb el seu pare

seria d’esperar, les avionetes no han de passar tants controls com els cotxes. “Te la venen i tens un certificat d’homologació, a partir d’aquí tot va a càrrec teu i de la teva responsabilitat”.

Si una cosa tenen en comú tots plegats, és que transmeten molta seguretat i alhora passió per tornar-se a enlairar una altra vegada. I és que si el seny ens porta a tocar de peus a terra, la mirada des de l’aire ens ajuda a veure les coses des d’altres angles i descobrir nous cels.



Romero té l’avioneta a l’Empordà



Sant Joan, a vista d’ocell. Foto: Eduard Masdeu



Un futur per emmarcar

Des del 1983, any de la seva fundació, l'empresa Artesania Pirineu ha estat sempre lligada al món dels marcs, de les motllures i dels quadres. En Genís Sánchez pare va estar present a l'empresa des dels seus inicis. L'empresa es dedicava a fabricar souvenirs i objectes de regal dirigits bàsicament a les botigues de turistes de tota la costa del mediterrani. Quants turistes de la Costa Brava van comprar un record fabricat per Artesania Pirineu! Un altre dels punts de venda dels seus articles eren els santuaris religiosos com els de Núria, Montserrat, Lourdes, Fatima... Tots recordem aquells típics souvenirs de fusta cremada.

L'any 1991, en Genís Sánchez fill arriba del servei militar i s'incorpora a la gestió de l'empresa. Genís recorda: "L'article d'objectes de regal anava a la baixa i calia trobar nous productes per poder mantenir la producció. Vàrem incorporar una nova línia de producte aprofitant el coneixement i tecnologia que teníem de tractar la fusta: la fabricació de **motllures**. Es venien les motllures a metres per porta-fotos, miralls, quadres... A més, vàrem ser els

primers a Espanya que vàrem canviar la fusta pel MDF, un conglomerat molt compacte. La fusta que es feia servir fins aleshores provenia d'Àfrica i l'agressió mediambiental d'extracció de la fusta era molt elevat".

Anys més tard, a principis dels anys 2000, l'empresa fa un canvi estratègic important: passa de vendre les motllures a metres a **oferir el producte ja acabat als clients**. L'empresa comença a fabricar porta-fotos, quadres, miralls... ja acabats. D'aquesta manera, "podíem arribar directament al client final i conèixer les seves necessitats reals i quin producte necessitaven. A més, això ens permetia donar més valor afegit al producte. Tot i mantenir els clients bons de les motllures a metres, vàrem poder arribar a un altre tipus de client: les botigues de decoració i regal", explica Genís.

Aquesta nova orientació de producte va tenir molt bona acceptació, especialment al mercat francès. Davant d'aquesta bona acollida de producte, l'any 2004 es decideix crear l'empresa MARCO MUEBLE DECORACION. Aquesta empresa serà

la responsable de la distribució i comercialització del producte fabricat. Això permet a l'empresa distingir clarament els costos i rendibilitat de la producció amb la rendibilitat de la comercialització dels productes. L'empresa fa una aposta clara per aquest producte i tanca contractes de distribució amb les grans superfícies europees més importants (Leroy Merlin, Conforama, Bauhaus, Carrefour...) i també amb les grans cadenes de venda d'objectes de decoració com Gifi, La Foir'Fouille, Centrakor....

Fruit d'aquest creixement, les naus de Sant Joan es van quedar petites i l'empresa es va veure obligada a buscar més espai i es trasllada a Ripoll.

Un dels salts qualitatius més importants de l'empresa es va produir en aquesta època quan l'empresa incorpora els **quadres originals pintats a mà**. Genís recorda que "la làmina impresa emmarcada anava molt a la baixa i calia buscar de nou una nova línia de producte per oferir als clients. Vàrem ser els pioners a fer quadres pintats a mà a



Artesania Pirineu ha treballat sempre amb materials d'alta qualitat

gran producció. Això ens permet diferenciar-nos de la nostra competència. Estem a l'aguait de les noves tendències de disseny per poder avançar-nos a les noves demandes del mercat. A més de disseny propi, també dissenyem i fabriquem productes personalitzats per client”.

Tot i la forta competència de productes asiàtics i de l'Europa de l'Est, l'empresa ha fet sempre una aposta clara per la diferenciació del producte i sobretot per **oferir una bona logística de servei**. “No podem competir amb preu davant les importacions i l'única manera de sobreviure és oferir un servei i logística eficients. Tenim una capacitat de resposta molt ràpida davant les comandes dels clients i una ràpida reacció davant les noves necessitats del mercat. A més, oferim un servei logístic gairebé personalitzat. A diferència de les importacions asiàtiques, nosaltres, enviem el nostre producte a cada punt de venda, ja sigui al mercat espanyol com europeu. El client valora molt aquest servei i agilitat”, assegura Genís.

Projectes de futur

El caràcter emprenedor d'en Genís fa que l'empresa busqui

contínuament nous reptes i nous projectes empresarials. Actualment, l'empresa està involucrada en diversos projectes internacionals que poden fer donar a l'empresa un gran salt qualitatiu i quantitatiu:

- S'ha firmat un acord de cessió de royaltys amb una de les cadenes de distribució més importants dels Estats Units per poder fabricar el producte a la seva empresa ubicada a Mèxic. “Els elevats costos de transport fins als Estats Units en un producte de poc valor fa que no sigui rendible fabricar aquí i per això s'ha buscat aquesta solució. I tot va començar amb la participació en una fira de Las Vegas aprofitant un viatge de plaer als Estats Units”, recorda en Genís.

- En un futur pròxim, l'empresa firmarà un acord amb un soci local de Brasil per poder iniciar la fabricació del producte en aquest país. Els elevats impostos i aranzels d'aquest país fa necessària la fabricació in situ. S'enviarà la matèria primera des d'aquí i allà s'acabarà de manipular el producte per aconseguir el producte final.
- Aprofitant l'important augment de la venda en línia, l'empresa ja està present a una de les plataformes franceses més importants de venda per internet. A més, l'empresa estudia l'ampliació de les gammes de producte per aquest nou canal de distribució. Això implicaria la necessitat de molt més espai de l'actual.

En definitiva, estar en contínua evolució en un entorn competitiu, globalitzat i de canvi continuat. Genís se sent “orgullós de l'equip humà que tenim. Hem creat una xarxa d'especialistes que ens permet afrontar aquests reptes amb optimisme”.

La nova ubicació al Polígon Llaudet

Ara fa un any, que es va tancar l'acord amb Incasòl pel trasllat de l'empresa de Ripoll a una de les naus del nou Polígon Llaudet. “A Ripoll, teníem 5 naus repartides pel polígon i necessitàvem unificar-ho tot per obtenir una millor organització de la producció. Tot i que estàvem



Els quadres pintats a mà són uns dels productes de major èxit de l'empresa



Artesania Pirineu utilitza diverses tècniques per l'elaboració dels seus quadres

interessats en tota la nau, finalment, hem ocupat mitja nau. En aquests moments, ocupem 4.000 m², però la nostra necessitat actual és de 5.000 m² i, esperem que en un futur pròxim, necessitem encara més espai. Per un santjoaní, ha estat una satisfacció molt gran poder tornar a ubicar la nostra empresa a Sant Joan de les Abadesses”.

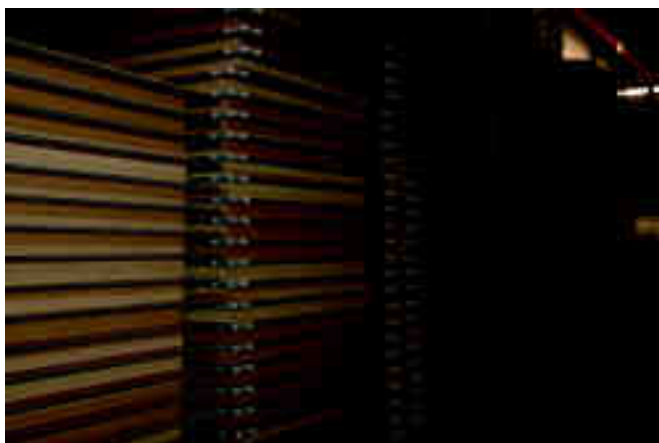
Com tots els trasllats, el procés ha estat feixuc i costós: tràmits, gestions burocràtiques, dificultats imprevistes... “Hem tingut la gran sort de comptar amb la complicitat

i cooperació de l'Ajuntament de Sant Joan i també amb la implicació dels industrials i instal·ladors locals i comarcals. Sense aquesta complicitat, el trasllat hauria estat molt més difícil. Han estat a la nostra disposició en tot moment i a totes hores per poder ajudar-nos a implantar la producció a la nova nau. Des d'aquí voldria agrair personalment aquest ajut i aquesta implicació”, remarca Genís.

Aquesta nova ubicació també ha suposat una nova presentació de l'empresa davant els seus clients:

“Quan els nostres clients internacionals ens visiten i veuen en quin entorn privilegiat treballem, s'emporten una grata sorpresa i segur que recordaran sempre les nostres instal·lacions i, en definitiva, la nostra empresa”.

Esperem que aquesta nova ubicació a Sant Joan permeti seguir creixent a l'empresa, ajudi a aconseguir els seus reptes i projectes empresarials i contribueixi a consolidar el teixit empresarial de Sant Joan de les Abadesses.



Els productes d'Artesania Pirineu es troben arreu del món



Show room on s'exposen els productes de l'empresa

L'alumnat de l'IE Mestre Andreu fa un servei a la comunitat

Enguany l'alumnat de 3r i 4t d'ESO de l'IE Mestre Andreu ha participat a la segona edició del projecte de Servei Comunitari. Es tracta d'una activitat que té per objectiu fomentar la implicació i el compromís de l'alumnat, ja sigui en activitats del mateix centre com en diverses entitats del poble.

Punt de partida

Durant el curs 2015-16 el professorat de secundària va cursar la formació sobre Servei Comunitari, que va tenir lloc al Servei Educatiu del Ripollès. Una vegada finalitzat el període formatiu, cada docent va dissenyar un projecte de servei que encaixés amb els continguts treballats des de la seva matèria i alhora atenent a les necessitats de l'entitat a la qual es pretenia destinar el servei.

Sensibilització

Abans de portar a terme la col·laboració, esdevé clau el fet d'informar l'alumnat sobre els objectius de l'activitat i explicitar amb detall què s'espera de cadascú. Durant el curs anterior el va realitzar únicament l'alumnat de 4t d'ESO, però enguany s'ha fet extensiu a 3r d'ESO de manera optativa, i podem

dir que ha tingut un gran èxit atès que hi ha participat la totalitat de l'alumnat, tant de 3r com de 4t d'ESO.

Funcionament del projecte

Els diferents serveis s'han anat desenvolupant al llarg del curs, en funció de l'època més escaient per a l'entitat a què s'adrecen. En qualsevol cas, cal destacar la importància de la preparació prèvia al servei, que inclou dues sessions de sensibilització (d'una hora cadascuna) de l'alumnat sobre la responsabilitat del seu servei i la necessitat de fer unes actuacions que siguin de qualitat i útils per a la comunitat. A més, s'insisteix molt en l'alumnat sobre la necessitat de mostrar una conducta cívica i responsable. És per això que el fet de participar-hi és molt beneficiós per treballar la competència social i ciutadana.

A partir de l'oferta per part del professorat implicat, l'alumnat escull, d'acord amb els docents, a quin servei vol participar, tenint en compte les seves preferències, aptituds i disponibilitat horària. Cal tenir en compte que té lloc fora de l'horari escolar, especialment a les tardes, amb una durada aproximada de 10 a 12 hores de servei a l'entitat.

Coordinació de les activitats

Com a activitats reglades, formen part del Projecte Educatiu de Centre (PEC) i es concreten a la Programació General Anual de Centre (PGA), amb la qual cosa es doten d'un caràcter oficial, així com la garantia de continuïtat en pròximes edicions. Per tal de garantir la cobertura legal de l'alumnat participant durant el Servei Comunitari el centre té signats convenis amb l'Ajuntament i les diferents entitats implicades. Per la seva banda, el professorat responsable de les activitats manté el contacte amb les entitats per fer-ne el seguiment i la valoració una vegada finalitzat, així com recollir propostes de millora de cara a futures edicions. També va realitzant el seguiment setmanal de les activitats que portaran a terme per tal de supervisar-les i assegurar-ne la viabilitat.

Descripció del servei

Pel que fa a l'àmbit d'aplicació, les activitats de l'IE Mestre Andreu es divideixen en:

- Acompanyament a l'escolarització
- Intercanvi generacional
- Participació ciutadana



Tot seguit us mostrem els diferents serveis realitzats amb una breu descripció de cadascun, feta pels mateixos alumnes:

Servei comunitari de matemàtiques

Aquest servei va ser exercit per estudiants de 4t d'ESO juntament amb determinats alumnes de 1r d'ESO que tenien alguna dificultat en l'assignatura de matemàtiques. Consistia a quedar-se una hora fora d'horari escolar els dimecres i, els alumnes de quart, ajudàvem als alumnes de primer que tenien algun dubte o problema relacionat amb el que havien après a classe. La professora de matemàtiques ens proporcionava ajut quan calia resoldre qüestions difícils i ens informava de què calia fer a cada sessió (repassar els temes apresos i corregir els errors, preparar exàmens, ajudar amb els deures...). Va resultar una experiència enriquidora tant per nosaltres com per als alumnes de primer ja que, a més d'aprendre temari o repassar-lo, va unir ambdós grups mentre ens coneixíem millor. Aquest servei comunitari es va dur a terme durant deu setmanes del primer trimestre del curs 2016-2017.

Servei comunitari d'informàtica

El nostre servei ha constatat de deu hores que hem anat fent els dimecres, en total han estat deu dimecres. Hem ensenyat les principals funcions bàsiques dels "smartphones" a la gent gran, hi ha hagut persones que començaven de zero i d'altres que ja tenien un cert nivell. Ens ha agradat molt i hem

après a explicar millor davant d'un públic experimentat.

Per ells tenir aquesta ajuda es una gran sort ja que els hi ensenyaem coses que no son properes per ells.

Servei comunitari de castellà i música

En aquest servei comunitari ha consistit en anar cada dimecres a les 15 fins a les 16 h a la Fundació Emma amb la tercera edat per fer diferents activitats. Per a nosaltres ha estat una experiència positiva, ja que hem conegut noves històries de diferent gent i de la seva vida. A part de parlar i riure molt amb ells hem conegut a persones amb qui mai hauríem pensat que hi podríem fer llaços amb tanta diferència edat. Hem fet pràctica de la parla, de la ment, agilitat i empatia. Aquesta experiència ens ha fet créixer com a persones ja que ens hem posat a la pell d'ells i hem pogut aprendre de les seves experiències. Ha estat un període curt però intens durant el qual ens hem adonat que amb pocs materials i amb un grup de gent et pots divertir molt més que no pas tots davant d'una pantalla. Si teniu l'oportunitat de viure aquesta experiència, aprofiteu-la i gaudiu-la. Hi ha poques oportunitats com aquesta i més amb gent tan amable i divertida. Agraïm haver pogut gaudir d'aquest servei comunitari, ha estat una experiència molt positiva.

Servei comunitari a Ogassa

Aquest servei l'explica l'Aroa Ferrera, una de les alumnes de qui depenia el servei, que ho explica en primera persona: "Dinava amb cinc minuts i

entrava cap a l'Escola l'Esquirol. Començàvem llegint llibres i tot seguit mentre l'Eva feia matemàtiques a uns quants alumnes, jo estava amb els que feien puzles perquè, com que eren els petits, no en saben gaire. Quan ja havia passat una hora, ells triaven un raconet i jugaven en grupets de dos o tres infants cada 10 minuts canviaven de lloc. M'ho vaig passar molt bé, si fos per mi, seguiria".

Servei comunitari al Trial

El servei comunitari al 3 Dies Trial Santigosa va ser un treball de suport logístic. Vàrem ajudar a moure cadires, portar tanques i cartells de publicitat. Treure-les va ser molt entretingut i, fins i tot, ens van fer regals.

Valoració del centre

Tant a nivell de professorat, de les entitats, com de l'alumnat participant la valoració que se'n fa és molt positiva en tant que esdevenen experiències molt enriquidores. En termes d'equitat és molt positiu perquè hi participa tot l'alumnat, ja que cadascú se situa en aquell servei que més li interessa o millor s'ajusta a les seves aptituds. La implicació de l'alumnat ha estat considerable i s'ha mostrat compromès amb l'entitat on prestava el servei, amb la qual ha establert vincles que perduraran en un futur. És, en definitiva, una experiència i un repte de l'alumnat per posar de manifest les seves habilitats amb esperit d'ajuda i utilitat per als altres, i adoptar així més i millors compromisos amb el centre i l'entorn.



L'ALUMNAT OPINA:

A ulls dels alumnes de primària, nosaltres som els grans del centre, i per tant, ens converteix en el model a seguir per a ells. Això fa que els nens i nenes escoltin amb la màxima atenció possible i tinguin moltes ganes d'aprendre.

Anna Farrés

Quant a experiència personal, creiem que ens ha estat una activitat molt beneficiosa. No només han après els alumnes, sinó que nosaltres també hem millorat altres aspectes: com treballar en equip i comunicar-nos davant d'un públic gràcies a ells.

Abde Akrich

Hem après a preparar-nos les classes com si fóssim professors però sempre amb l'ajuda dels docents de primària. Moltes gràcies a tots ells!

Jordi Coma



Lluís Garcia Rifà
LA HISTÒRIA D'UNA LÍNIA DE
TREN EMBLEMÀTICA. EL
FERROCARRIL DE SANT JOAN DE
LES ABADESSES (1863-1880)
 Plataforma editorial, 2016
 206 pp.

La idea de documentar la història de la línia de ferrocarril de Granollers a Sant Joan neix d'una excursió fotogràfica que l'autor va realitzar l'any 1984 per documentar el tram de la línia ja abandonada de Sant Joan a Ripoll, de la qual en va sortir una exposició que també va passar per la nostra vila. A partir d'aquí, en un treball pacient de moltes hores durant molts anys, Garcia ha documentat la història de la construcció de la línia de tren. Com es diu en el llibre, "la definitiva arribada de la màquina de fum a Sant Joan va esdevenir una cursa d'obstacles difícil d'imaginar". Certament, la construcció de la línia fou un camí llarg i complex, ple de projectes frustrats, concessions caducades, empresaris arruïnats i continus ajornaments que feien dubtar a tothom que el tren acabés arribant al final de línia, que no era altre que les mines de carbó, la finalitat per la qual va ser construïda. En aquells moments es creia que el carbó d'Ogassa era la salvació per l'economia, ja que la indústria espanyola depenia del carbó d'importació, i sense el tren aquesta era una riquesa improductiva per manca de possibilitat de transport. Amb el temps es va veure que això no era així i que el carbó d'Ogassa no era tan abundant ni de tanta qualitat com es pensava, però en aquell moment això era un autèntic drama econòmic.

El llibre ens explica una història d'esperança de prosperitat però també la de la burocràcia i la poca eficiència de l'Estat espanyol del s.XIX. De fet, podem comprovar que fins que el projecte no es va poder acabar fins que es va liderar íntegrament des de Catalunya amb capital propi.

En el darrer capítol es narra l'arribada del tren a Sant Joan el 1880 i com es va celebrar la fi d'un projecte tan ambiciós. La documentació que ens forneix el llibre és important, i està basada essencialment en cròniques de premsa. Va acompanyada d'un apartat gràfic amb una fotografia de cadascuna de les estacions de la línia que en aquell moment va ser un element essencial de l'economia catalana i que avui resta tan deixada de la mà de Déu i mancada d'inversions.



Llorenç Soldevila i Balart
GEOGRAFIA LITERÀRIA.
COMARQUES GIRONINES.
 Ed. Pòrtic, 2016
 519 pp.

Aquest és el quart volum d'un projecte monumental en el qual fa anys que treballa Soldevila: cartografiar literàriament els Països Catalans, és dir, documentar tots els indrets del país en els quals els literats han emmarcat la seva obra, i això abastant escriptors de totes les èpoques i tendències estètiques. Aquest ingent projecte té la seva materialització en aquesta sèrie de llibres (fins a un total d'onze), i en la web endrets.cat, on s'aplega també la informació i on es poden fer cerques per indret, autor, ruta... L'autor és una especialista en rutes literàries, i fa anys ja va escriure amb Josep Camps "El comte Arnau. Tres rutes literàries".

De fet, el llibre està editat com si fos una guia de viatge, amb moltes fotografies, i ens pot servir per redescobrir el territori d'una altra manera, des del punt de vista dels escriptors que s'hi han inspirat. Hi trobarem no només els textos literaris sinó la descripció dels llocs i monuments d'interès literari. Aquest volum en concret està dedicat a les comarques gironines. L'apartat dedicat a Sant Joan ocupa una desena de pàgines i passa pel pont Vell, el pont Nou, la plaça Clavé, la casa Maragall, la plaça Major, el parc de la muralla, el monestir, el palau de l'Abadia, el bust del pare Bertran, la tomba de Raimon Casellas i la font del Covilar, i inclou textos de Joan Maragall, Ambrosi Carrion, J.B. Bertran, Enric Gall, Josep Picola, Pere Gimferrer i Caterina Albert.

Una edició molt recomanable per portar quan viatgem per l'entorn més immediat i a un preu ajustat, tenint en compte el volum i el tipus d'edició.



Salvador Vergés
LA VEU DE LA VIOLA
 Viena Editorial, 2016
 300 pp.

Aquesta és la segona novel·la de Salvador Vergés. Si la primera ja va ser un èxit i un descobriment de la vocació d'escriptor de l'autor, en aquesta hi trobem ja una consolidació de la veu literària de Vergés. És una novel·la que enganxa des de bon principi sense necessitat de grans artificis ni giragonses de guió. De seguida hom sent empatia pel petit Aniol, per la seva tartamudesa sobrevinguda per un fet traumàtic i pels seus progressos vitals i musicals. Al llarg de les pàgines del llibre hi ressonen aquelles històries que explicaven els avis d'abans de la guerra, de la guerra, de la postguerra, d'uns temps difícils, de la vida a pagès, d'un món no tan llunyà en el temps però que s'ha fos massa aviat del nostre imaginari col·lectiu. Els santjoanins, a més, potser sabent l'origen del seu autor, ens hi sentim especialment reflectits i de forma inevitable ens fem una composició imaginària dels llocs un passa l'acció, tot i que l'autor volgudament no ha situat en un lloc determinat real el poble que descriu. Els antics secrets inconfessables, l'esperit de superació de les dificultats, l'estimació per les persones, i per damunt, com una aurèola que sobrevola tota l'obra, el poder d'expressió de la música són alguns dels temes que es van entreteixint al llarg de la novel·la, que ja ha guanyat alguns premis.



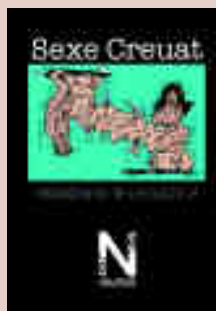
Quim Curbet
EL TER. CRÒNICA D'UN RIU
 CCG edicions
 154 pp.

Editor, escriptor i fotògraf, Quim Curbet ha volgut amb aquest llibre resseguir el riu que cohesiona tot el territori, des d'Ull de Ter fins a la gola del Ter. L'autor afirma que "aquesta crònica vol ser la modesta història d'un riu modest, discret i molt humil. En aquest sentit el nostre país no dóna per a gaire, les muntanyes s'alcen a pocs quilòmetres del mar i els cursos fluvials amb prou feines tenen temps per desenvolupar tot el seu potencial". Ara bé, Déu n'hi do del que dóna de si el Ter. Curbet utilitza diversos estils d'enfocar aquesta crònica de viatge. Dóna dades de cada poble que visita, però hi ha moments en què treu la seva vena més literària. En altres fragments sembla voler-se apropar a l'estil dels viatges a peu de Josep M. Espinàs, buscant l'apropament a les persones i a les anècdotes que es presenten durant el viatge, tot i que ell ja avisa que no ha pas fet una ruta a peu sinó que l'ha fet el cotxe i en diverses etapes. En resum, un llibre interessant i ben escrit. La impressió en certs moments és que hi ha pressa per seguir la ruta, i hom agrairia entretenir-se més en aquell poble, però ja se sap, l'aigua s'escola irremissiblement cap al mar i cal continuar el camí. Com és natural, l'autor també passa per Sant Joan un dia de tempesta.



**Josep M. Sebastián
Messeguer
ALES TRENCADES (SOTA UN
CEL PORUC)
Neurosi, 2017**

L'editorial santjoanina ha editat aquest llibre de Josep M. Sebastián, periodista campdevanolenc que fa poc s'ha instal·lat a Sant Joan. La novel·la parteix d'uns fets reals: l'accident d'un avió, durant la Segona Guerra Mundial, al Ripollès. De fet, l'autor mateix ens indica que ha sentit diverses històries semblants, de manera que costa distingir què hi ha de realitat i què de llegenda en aquestes històries. Sebastián agafa aquest fet com excusa per bastir una història imaginària en la qual ens vol explicar l'evolució d'uns personatges moguts per la cobdícia i l'enveja. Un pagès de muntanya solitari i el cacic del poble i uns seus ajudants enterren el botí que contenia l'avió accidentat, que era de sis jueus francesos que veien perillar la seva fortuna per l'avanç del nazis. Entrats ja els anys cinquanta, desenterren el tresor i a partir d'aquí veurem l'ús que en faran cadascun dels personatges. L'acció es desenvolupa a la vall de Camprodon, però també a París i Barcelona. Segons l'autor, la novel·la ens parla "de la duresa d'altres temps, de la incapacitat de tanta gent per ser feliços, de la gasiveria, de la rancúnia i el poder, de les poques diferències ètiques que hi havia entre els nuclis urbans i rurals. Només es tracta de gent. L'objectiu més important per a qualsevol observador del món que habita".



**Jordi Caballeria i Jordi
Remolins
SEXE CREUAT
Ed. Neurosi, 2017
219 pp.**

La parella Caballeria i Remolins torna a l'atac, utilitzant una fórmula ja coneguda. Fa uns anys van escriure un llibre sorprenent, "Foc creuat", un recull de contes escrit a dues mans, en què un d'ells recollia el guant que li havia deixat l'altre en el seu conte, desenvolupant-lo i portant-lo cap a uns altres camins. Ara hi tornen repetint el mètode que els va funcionar en el primer llibre, però acotant la temàtica al relat eròtic, precisament un gènere que ha promogut Caballeria a través dels diversos concursos de relats d'aquest gènere que ha convocat a través de la seva editorial. La fórmula continua funcionant: és destacable de nou la semblança de l'escriptura dels dos autors, de manera que és difícil distingir la ploma d'un i altre. No cal dir que un dels punts forts del llibre, i la part amb més morbo, és l'escenari en que es desenvolupen les històries que s'hi narren. La precisió detallista de cada lloc -un carrer, un caixer automàtic, un bar, una barra americana, l'aparició d'alguns cameos de personatges reals...- és una picada d'ullet i té el seu atractiu per als qui són de la comarca, encara que pot deixar indiferent a un lector de fora. Un divertiment literari d'aquesta parella que ens torna a demostrar que la qualitat de l'escriptura no és incompatible amb la temàtica eròtica constant en tot el llibre. L'edició impresa té la particularitat que es pot obrir per les dues portades, ja que n'hi ha una per cada autor. Riureu segur amb les històries gamberres i passades de voltes que ens explica aquest duo atípic.

Exposició del pintor Santjoaní Pep Fonts: "De l'expressió subjectiva a la interactiva"



Del 18 de març al 30 d'abril a les sales Josep Puig i Cadafalch i Joan Maragall del Palau de l'Abadia s'hi va poder gaudir d'una exposició realment molt original a càrrec del pintor santjoaní Pep Fonts i Aulinas titulada De l'expressió subjectiva a la interactiva, 1981-2017.

No es tractava d'una mostra retrospectiva, encara que el títol enganyosament ho pogués suggerir, car el discurs creatiu de Pep Fonts no està aturat, és ben viu i en evolució contínua a partir del fecund diàleg entre l'ahir i l'avui.



(...). 1987. Oli s/fusta. 40x60 cm.

L'altra cosa a destacar fa referència a dues paraules triades com a introducció d'aquest breu escrit sobre l'exposició, i que són el verb «gaudir» i l'adjectiu «original», car, al meu entendre, ajuden a descriure-la amb cura, precisió i propietat.

Gaudir, en tant que els límits imposats per la simple (i a voltes passiva) contemplació quedaven depassats per la interrelació directa que l'artista ens demanava com a espectadors en les obres Clònics i Estructura impossible: «Què mires?, Què estàs mirant?»

Aquestes escarides preguntes, interpel·lació directa, també ens demanaven la resposta més adequada fent-nos participar en un joc lúdic i creatiu alhora... i aquí mateix rau, doncs, la seva originalitat, quan el clàssic rol passiu de

l'espectador esdevé actiu per demanda expressa del mateix artista.

La resta de la mostra era una veritable declaració de principis artístics i creatius servida amb un llenguatge personalíssim fruit del domini tècnic, de la composició, dels diferents materials emprats, pels jocs de lluny que (re)creaven espais i formes inversemblants... si se'm permet la comparació, certament agosarada, una veritable polifonia en què cada veu entonava un únic i pregon cant d'amor a l'art.

Pep Fonts i Aulinas

Pep Fonts i Aulinas (1950) va néixer a Sant Joan de les Abadesses, i actualment viu a Barcelona. Tot i que en va marxar de jove per estudiar, continua mantenint un lligam amb el seu poble natal i hi sol passar els caps de setmana. Fins a l'any 1981 es va dedicar a l'enginyeria i a la música (va formar part dels grups Abraxas i Croma, entre d'altres), i a partir d'aquell any i després de llicenciar-se en Belles Arts, Fonts va centrar-se en la pintura fins a l'actualitat.



P-24. 1997. Carbó s/paper. 40x60 cm.



Broadway a la natura. 1988-1992. Oli s/tela. 114x146 cm.



Prismes. 1987. Oli s/tela. 73x100 cm.

La Colla dels ben casats

La Colla dels ben casats es va formar cap a l'any 1967 quan vàrem buscar les 26 parelles casades aquell any. Diverses reunions i algun sopar varen fer que comencés a sorgir la idea de fer més coses junts. Les primeres sortides van ser d'un dia i, més tard, vàrem anar fent-les durar més dies. Es va crear una junta gestora per tal d'organitzar els diferents actes i trobades.

La junta organitzadora sempre ha estat composta de les mateixes persones: Marta Albrich, Dolors Roca, Maria Isern, Montse Navarro, Aspiración Santoro, Teresa Solá i Carme Casals.

El primer viatge el vàrem fer a Sevilla, de 5 dies, i va resultar ser un èxit per la bona entesa amb tota la gent del grup i la bona preparació de l'agència. Va sortir tot rodó. Allò ens va animar a fer-ne d'altres i així viatjàrem a Madrid, La Rioja,

Cambrils, Vitòria, Montserrat, Carcassona, Gorges del Tarn, Cotlliure... I l'últim, a Amsterdam, per la celebració dels 50 anys de casats. L'organització va ser fantàstica, perfecta en tots els detalls. Una vegada més, l'agència complia amb tots els requisits necessaris per a la nostra comoditat i gaudi del viatge. A les nostres sortides hi encabim tota mena d'actes, visites a ciutats, museus, monuments, parcs temàtics..., però sense que hi falti la broma, la diversió i la bona taula. Durant alguna de les trobades que fem, procurem celebrar l'onomàstica dels membres, si s'escau, organitzant sorteigs, regals, sorpreses...

Cal remarcar que en tots aquests anys el gran valor afegit de la Colla dels Ben Casats ha estat l'absència de diferències i l'harmonia de tots plegats. Quan es vol organitzar un

viatge, la junta busca diverses opcions i durant un dinar-trobada es vota quina es farà, i així tothom hi diu la seva.

També disposem d'un estendard i un bonic himne, del qual és autor de música i lletra el nostre cantautor Josep Maria Freixa. Disposem també del nostre anagrama i com a grup sempre ens identifiquem portant ben visible aquest segell i algun altre component que fan els membres del grup, i són moltes les vegades que ens pregunten la gent, encuriosida, qui o què som. Llavors és quan arriba l'explicació dels Ben Casats i, sobretot, que som de Sant Joan de les Abadesses.

Hi ha companys que ja no hi són, però els que quedem, seguim units sota el paraigua de la bona amistat, i esperem i desitgem que sempre sigui així.



Anagrama del grup



Visita ciutat d'Amsterdam



Holanda, el viatge que han fet per celebrar 50 anys de casats



Dinant a Amsterdam



La pluja no podia faltar a Amsterdam



Cambrils



L'Escorial



Cripta Gaudí



Madrid



Dinar a Camprodon

Josep Puig i Cadafalch

La seva petjada a Sant Joan de les Abadesses



L'any 2017 ha estat declarat per la Generalitat any Puig i Cadafalch, ja que es commemora el 150è aniversari del seu naixement i el centenari del seu accés a la presidència de la Mancomunitat de Catalunya. La personalitat de Puig i Cadafalch marcà la Catalunya de la primera meitat del segle XX en diversos aspectes, el més conegut dels quals potser és com a arquitecte, autor d'obres emblemàtiques com ara la Casa de les Punxes, la casa Macaya o la casa Ametller a Barcelona, entre altres. També va deixar petjada en el camp de l'urbanisme i en la restauració de monuments. Teòric de l'art, fou autor de moltes obres en les quals desenvolupà el seu saber, particularment sobre l'art romànic. Fou nomenat doctor honoris causa per diverses Universitats: la Sorbona, Harvard, Tolosa, Barcelona i Friburg, la qual cosa prova la talla intel·lectual i el reconeixement internacional de l'arquitecte mataroní. Però és que, a més, Puig s'implicà també decisivament en política, en el si del moviment catalanista de la Lliga Regionalista. Fou regidor de l'Ajuntament de Barcelona, diputat a Madrid, diputat provincial, i quan el 1917 morí inesperadament Enric Prat de la Riba, ocupà la presidència de la Mancomunitat de Catalunya fins al cop d'Estat de Primo de Rivera. Al capdavant d'aquesta institució continuà la tasca de Prat, i impulsà especialment les infraestructures i la política cultural. El llegat de Puig i Cadafalch és extens, i per tant, és molt adient que durant aquest any es doni a conèixer. Sant Joan de les Abadesses posseeix una part del llegat arquitectònic de Puig i Cadafalch, i és que l'arquitecte també va deixar la seva petjada a la nostra vila d'una manera significativa.

Tornar les coses al seu primitiu estat:
Puig i Cadafalch a Sant Joan

A part d'una sala del Palau de l'Abadia, Sant Joan té dedicat a l'arquitecte un carrer ben petit, però ben significatiu: el que recorre l'exterior d'una de les ales del claustre del monestir. I això no és pas fruit de l'atzar: ell fou l'arquitecte que dirigí les obres de la primera gran fase de la restauració del monestir, que començaren a partir de 1912. Puig i Cadafalch és l'autor de diverses intervencions en edificis històrics, a més del monestir santjoaní: Sant Benet de Bages, Montserrat, les esglésies romàniques de Terrassa o la catedral de La Seu d'Urgell. Des de Sant Joan de les Abadesses, amb l'ajut del bisbe Torres i Bages i la implicació de diverses entitats, com el Centre Excursionista de Catalunya i de diversos prohoms de la capital, es va promoure una intensa campanya de captació de fons que van permetre començar les obres el 6 de maig de 1912. Puig i Cadafalch s'hi implicà com a arquitecte, però també com a propagador, i va intervenir en diverses conferències a Barcelona per donar a conèixer els treballs i recaptar fons.

El dia 8 d'octubre de 1911 es presentà als santjoanins la restauració del Monestir en un acte que va tenir lloc

a les dues de la tarda a l'església de Sant Pol, que s'emplenà per a l'ocasió. Hi parlaren diverses personalitats, però qui acaparà l'atenció fou Puig i Cadafalch, que ja llavors era considerat una gran personalitat: "Al aixecarse el genial arquitecte D. Joseph Puig y Cadafalch se produhi en l'auditori gran expectació". La crònica d'"El Pirineu Català" ens resumeix el seu parlament: "En veritat conmové -digué- veurer un poble en la disposició que's presenta el de Sant Joan. Es una disposició que l'honra y que deu implantarse en nostre terra ahont fa falta restaurarse moltes coses, y no edificis solzament. Ponderá la importancia del projecte per a la realisació del qual se necessita una atenció esmeradíssima(...) Explicá l'història del Monestir, qual reedificació s'efectuá en el segle XII; y eixa reedificació la testimonia l'arquitectura, per quant la construcció respón admirablement al gust de l'època. Es que l'arquitectura te tambe ses modes (...). Però lo mes important -afegei- no es que aquest Monestir sia edificat en el segle XII, ni que siga com dun un famós arquitecte una iglesia personal y única en el Llenguadoch y Catalunya. Aquí lo que hi ha es que, a pesar d'obehí la planta a les iglesies



El monestir en plena restauració de Puig i Cadafalch. Ja s'havien rebaixat les defenses que hi havia sobre els absis, però encara quedava feina per fer.



Josep Puig i Cadafalch (1867-1956).
Retrat de Ramon Casas.

de tipo francès, diferent per lo tant de la de les iglésies de dites regions, no obstant el projecte queda truncat ab notici d'haverse allargat, no se sab perquè, fins l'abside la nau central; de ahont resulta una superposició de projectes y métodos distins. Si no fos per altra cosa, per eixa originalitat deuria restaurarse aquest Monastir, seguint la marxa de la civilisació, are progressant, are tornant les coses a son primitiu estat, que es lo que en nostre cas se deu fer. La brillant peroració fou escoltada ab molta atenció y gran complacencia."

I aquest fou doncs el programa de restauració de l'església: "...tornant les coses a son primitiu estat". L'arquitecte dirigia les obres a distància. Mantenia una correspondència constant amb Mn. Josep Masdeu, que era la seva dreta a peu d'obra i li remetia fotografies perquè es pogués fer més a la idea de com avançaven els treballs. Puig anava transmetent ordres precises. En realitat, sembla que es va començar sense un projecte constructiu i que aquest no es va materialitzar fins al 1915, ja força avançades les obres, amb la redacció d'una memòria descriptiva, quan Puig tingué clar cap on havia d'avançar la restauració. En aquesta primera fase, que quedà força aturada durant la primera Guerra Mundial, es desmuntaren les estructures defensives, es reconstruïren els absis laterals i es refeu l'arxiu, rebaixant-lo d'un pis, entre altres. A l'interior, la intervenció fou molt important: es van desmuntar

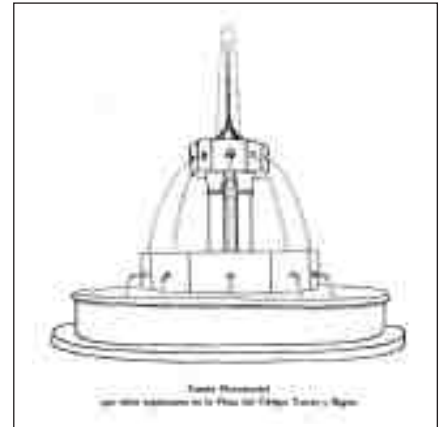
molts altars barrocs i van sortir a la llum les arcuacions romàniques. Les obres es van reprendre a mitjans dels anys vint però no es varen poder acabar. Quedaren aturades el 1925, i fou necessària la segona gran fase, després de la guerra, ja conduïda per Raimon Duran i Reynals.

La restauració del monestir va portar Puig i Cadafalch a l'estudi del monument, i ell fou qui feu una primera interpretació de la seva concepció original i que tant havia variat per les destrosses dels terratrèmols del segle XVI altres afegits posteriors. D'aquí en sortiren diverses publicacions que donaren a conèixer el monument: publicà un interessant article a la Revue d'Art Chrétien: "Un cas interessant d'influence française en Catalogne. Sant Joan de les Abadesses". El 1918 escrigué també sobre el monestir a "L'arquitectura romànica a Catalunya". El 1931 també publicà un breu article a l'Anuari de l'Institut d'Estudis Catalans amb el títol "La capella de Santa Maria a Sant Joan de les Abadesses".

La intervenció de Puig i Cadafalch al monestir no fou només a nivell de restauració del monument, d'ell també fou el projecte de la mesa de l'altar major feta amb alabastre que substituïa l'anterior, que estava malmesa.

La font que no rajà mai

Hi ha encara un altre projecte de Puig i Cadafalch per a Sant Joan que no s'acabà materialitzant. Amb la restauració del monestir també s'arranjaren els entorns, i es creà la plaça del bisbe Torres i Bages, just a la capçalera del monestir. L'any 1916, Puig projectà per a aquell indret una font que no s'acabà construint, i que sembla que havia de ser un homenatge al bisbe Torres, que morí aquell any. En la memòria que edità l'Ajuntament l'any 1926 es pot veure el croquis d'aquesta font. És molt curiós que, si bé el lloc que s'havia pensat de posar-la era davant de la capçalera del monestir, existeix una carta del secretari municipal, de 13 de juliol de 1925, en què remetia el projecte de la font a Jeroni Martorell, que en aquells moments estava



La font que Puig i Cadafalch projectà per a la plaça Torres i Bages, que no s'arribà a construir.

treballant en el projecte d'urbanització de la plaça Clavé, per tal que s'hi construís allí. Ja sabem quin fou el resultat final: Martorell va imposar el seu criteri i al final la font monumental és l'actual, coronada per l'escultura de Josep M. Camps Arnau que tanta polèmica portà. Puig i Martorell anaren distanciant-se per la manera diferent de concebre les obres de restauració de monuments. En la memòria esmentada, posterior a la carta, es diu que la font es construiria a la plaça Torres i Bages, en aquell moment ja en obres, però tot quedà en un projecte més d'aquells moments d'efervescència constructiva a la vila. L'any 1930, des de les pàgines de Restauració, Manel Blanxart reclamava que es dugués a terme la seva execució.

Seria oportú, doncs, commemorar aquest any dedicat a l'arquitecte i polític com escau a l'alçada del personatge. Sant Joan té bons motius per a sumar-s'hi.

Per a saber-ne més:

FERRER i GODOY, Joan: "L'empremta de Puig i Cadafalch al Ripollès", a Revista de Girona núm. 208, setembre-octubre de 2001.

DANÉS i VERNEDAS, Joan: Monestir de Sant Joan de les Abadesses. Barcelona: Ed. Tàber, 1926

CRISPÍ, Marta; MONTRAVETA, Míriam: El monestir de Sant Joan de les Abadesses. Junta del Monestir i Consorci Ripollès Desenvolupament, 2012. P. 178-188.

BALCELLS, Albert (ed.): Puig i Cadafalch i la Catalunya contemporània. Barcelona: IEC, 2003.

BARRAL, Xavier (ed.): Josep Puig i Cadafalch. Escrits d'arquitectura, art i política. Barcelona: IEC, 2003

2017

EL COMTE ARNAU

Teatre de l'Aurora

*Una nit per viure la llegenda,
un espectacle per a grans i petits*

5 d'agost de 2017, a les 22.00 h, al Teatre Centre

Més informació i venda d'entrades:
www.santjoandelesabadeses.cat
Palau de l'Abadia - Oficina de Turisme:
Plaça de l'Abadia, 9 - Tel. 972 720 599
Preu: 12 € (adults) i 8 € (menors de 14 anys)

XXII
festival del
COMTE ARNAU
SANT JOAN DE LES ABADESSES